

An aerial photograph of a city at sunset. In the foreground, a modern building with a complex, geometric facade of dark metal and numerous white, dome-shaped structures is visible. In the middle ground, a large, light-colored church with a tall bell tower stands out. The background is filled with a dense urban landscape of various buildings, with mountains visible in the distance under a dramatic, cloudy sky. The sun is low on the horizon, casting a warm, golden glow over the entire scene.

Trusti

GODIŠNJI IZVEŠTAJ

2024

Izdavač
Kosovski Penzijski Štedni Fond

Objavljeno
Maj 2025

Sva prava sadržana®
Fondi i Kursimeve Pensionale i Kosovës
Kosovski Penzijski Štedni Fond
Kosovo Pension Savings Trust

SADRŽAJ

0

Glavni pokazatelji
Misija i ambicija
Predgovor

8-23

1

Upravljanje,
upravljanje i
finansije

25-43

4

Doprinosi i
penzionisanja

66-71

5

Demografija
doprinosioca

72-85

6

Zakonodavstvo

86-89

2

Aktivnosti

44-53

3

Investicija penzijskih štednji

54-65

7

Prilog Izveštaj nezavisnog revizora i finansijski izveštaji - Operacije

ANEKS

8

Prilog Izveštaj nezavisnog revizora i finansijski izveštaji - Operacije

ANEKS

AKRONIMI

KPŠF

Kosovski
penzijski
štedni fond

PAK

Poreska
administracija
Kosova

CBK

Centralna
banka
Republike
Kosova

SKUPŠTINA

Skupština
Republike
Kosova

ASK

Agencija za
statistiku
Kosova

PTF

Program povlačenja
u fazama (penzijskih
štednji iz KPŠF-a)

AKRONIMI

VLADA

Vlada
Republike
Kosova

MSFI

Međunarodni
standardi
finansijskog
izveštavanja

ETF

Fondovi koji se trguju
na berzi od brokera,
gde se objedinjuju niz
investicionih instrumenata
(akcije, obveznice, roba
ili mešovito) koji slede
određeni indeks.

NSU

Neto
sredstva pod
upravljanjem

IIP

Izjava o
investicionim
principima

SAS

Strategija
alokacije
sredstva

Sažetak Glavnih Pokazatelja

INVESTICIONI UČINAK ZA POSLEDNJIH 10 GODINA (KUMULATIVNO)

PERIOD

	1 - godišnji	2 - godišnji	3 - godišnji	4 - godišnji
Bruto povrat od investicije (u milionima)	€247.2	€334.9	€214.9	€442.2

INVESTICIJE

2024

2023

STANDARDNI PORTFOLIO

Cena akcije na kraju godine	€1.8233	€1.6764
Promena cene akcije tokom godine	+8.76%	+3.05%
Bruto povrat od investicije za godinu	€224,022,743	€81,106,745
Ostali povrati za godinu*	€3,205,966	€2,000,000

BALANSIRANI PORTFOLIO

Cena akcije na kraju godine	€1.0405	--
Promena cene akcije tokom godine	4.05%	--
Bruto povrat od investicije za godinu	€14,384,339	--
Ostali povrati za godinu*	€124,103	--

KONZERVATIVNI PORTFOLIO

Cena akcije na kraju godine	€2.2065	€2.1302
Promena cene akcije tokom godine	+3.58%	+3.47%
Bruto povrat od investicije za godinu	€5,283,189	€4,556,800
Ostali povrati za godinu*	€169,931	--

NSU (UJEDINJENI)

Standardni portfolio	€2,652,013,991	€2,570,540,693
Balansirani portfolio	€376,412,634	--
Konzervativni portfolio	€153,414,695	€131,267,932

DOPRINOSI I DOPRINOSIOCI

Doprinosi prikupljeni za godinu	€315,807,132	€286,181,346
Doprinosi prikupljeni od osnivanja	€3,032,703,466	€2,716,896,334
Novi računi otvoreni tokom godine	39,231	41,968
Broj vlasnika računa na kraju godine	874,194	834,963
Broj aktivnih doprinosioca na kraju godine	452,366	442,383

5 - godišnji	6 - godišnji	7 - godišnji	8 - godišnji	9 - godišnji	10 - godišnji
€514.1	€674.8	€590.0	€692.6	€757.2	€786.1

PENZIONISANJE	2024	2023
Račun sa povlačenjem štednji za godinu	7,905	7,684
Sredstva povučena za godinu	€69,748,791	€71,606,416
Račun sa potpunim povlačenjem od osnivanja	80,901	73,973
Sredstva povučena od osnivanja	€700,156,087	€630,407,296

• TARIFE I TROŠKOVI

Investicione tarife	0.310%	0.320%
Operativne tarife	0.048%	0.050%
Godišnje tarife u nominalnoj vrednosti	€10,567,254	€9,421,417
Investicioni troškovi za godinu	€5,660,155	€5,846,523
Operativni troškovi za godinu	€1,233,417	€1,054,703

• ALOKACIJA SREDSTAVA I e-TRUST

Nealocirani doprinosi na kraju godine	€2,395,695	€3,192,323
Nealocirani doprinosi u odnosu na ukupne doprinose	0.079%	0.117%
Broj računa u e-Trustu	339,410	316,140

* U ovaj broj se uključuju godišnja penzionisanja za starost, smrtne slučajeve, invaliditet i strane državljane.

** U ovu vrednost se uključuju penzionisanja za starost, smrtne slučajeve i strane državljane, ali se ne uključuju slučajevi invaliditeta.

*** U ovu cifru se uključuje i vrednost povučena za 10% (decembra 2020. do aprila 2021.).

Raspodela Investacija

DANA 31.12.2024

Penzijska sredstva se investiraju putem otvorenih fondova koji se rukovode od menadžera ovih fondova u akcije, dužničke instrumente, gotovinu i druge finansijske instrumente svetskih korporacija i suverenih država. Na kraju 2024. godine, KPŠF je imao direktne i indirektne investicije u finansijske instrumente 3,312 svetskih izdavača (2023.: 1,993).

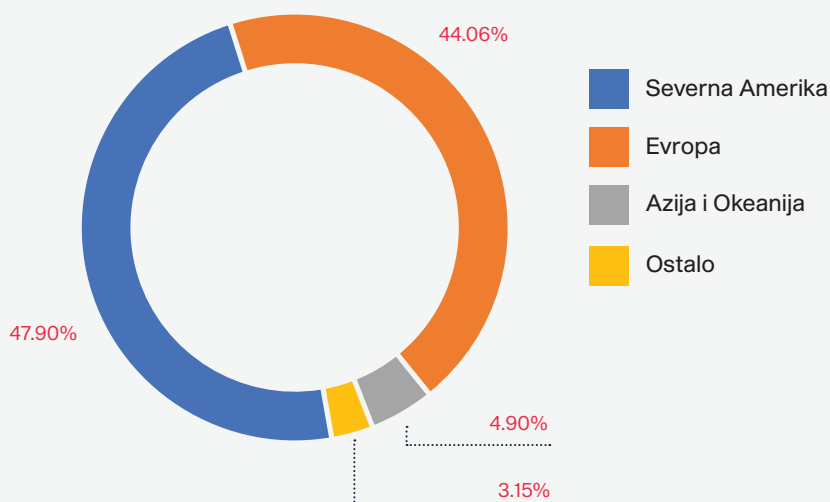
10 DRŽAVA SA NAJVEĆIM PLASMANIMA PREMA SVIM SREDSTVIMA

POD UPRAVLJANJEM KPŠF-a

• BR.	PLASMANI	PROCENAT	SREDSTVA KPŠF-a
1.	SAD	46.53%	€1,481,181,249
2.	Kosovo	18.89%	€601,351,769
3.	Francuska	7.44%	€236,743,016
4.	Velika Britanija	4.10%	€130,540,184
5.	Japan	3.26%	€103,894,862
6.	Italija	2.97%	€94,453,434
7.	Nemačka	2.06%	€65,643,763
8.	Holandija	1.40%	€44,614,299
9.	Kanada	1.31%	€41,565,471
10.	Švajcarska	1.24%	€39,316,198
UKUPNO TOP DESETKA		89.20%	€2,839,304,245

GLOBALNA GEOGRAFSKA RASPODELA SVIH SREDSTAVA KPŠF-a

BELEŠKA: KPŠF ne može garantovati da će budući investicioni učinak biti kao u prošlosti. KPŠF investira svoja sredstva pod upravljanjem sa ciljem da bi: prvo, očuvao kupovnu moć penzijske štednje i, drugo, da bi im još više povećao vrednost. Kako god, sve investicije su podložne nivou rizika u zavisnosti od nameravane stope povrata. Ovo isto važi i za investicije KPŠF-a, koje su podložne brojnim rizicima, ali ne ograničavajući se samo na njih, kao što su: valutni rizik, rizik kamatnih stopa, kreditni rizik, cenovni rizik, politički rizik, rizik druge strane, rizik likvidnosti i druge. Više detalja o svakom riziku i njegovoj povezanosti prema svakom investicionom fondu prikazuju se u finansijskim izveštajima, priloženim ovom izveštaju.

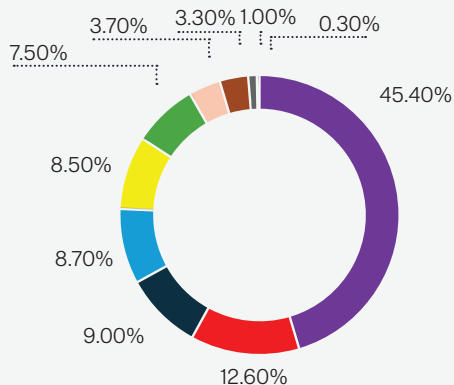
10 GLAVNI PLASMANI U JEDNOM ENTITETU PREMA SREDSTVIMA POD

UPRAVLJANJEM KPŠF-A

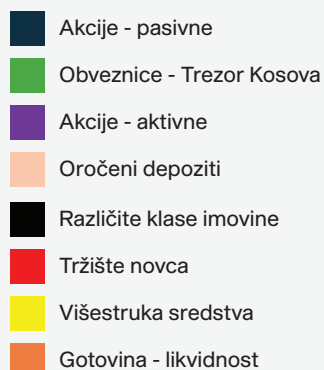
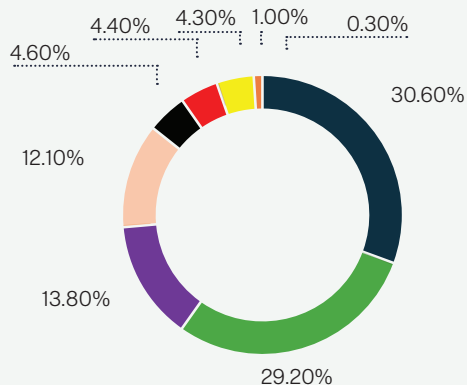
• BR.	PLASMANI	SREDSTVA KPŠF-A (u milionima)	PROCENAT
1.	Trezor Kosova	€437.1	13.7%
2.	Microsoft	€66.7	2.1%
3.	Apple	€57.9	1.8%
4.	Trezor Italije	€56.7	1.8%
5.	Alphabet	€56.5	1.8%
6.	NLB Bank Kosovo	€52.6	1.7%
7.	Nvidia	€50.1	1.6%
8.	PCB Bank Kosovo	€35.2	1.1%
9.	Thesari i Austrije	€31.8	1.0%
10.	Amazon	€30.8	1.0%
UKUPNO TOP DESETKA		€875.4	27.6 %

RASPODELA PREMA FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA TRI PORTFOLIJA

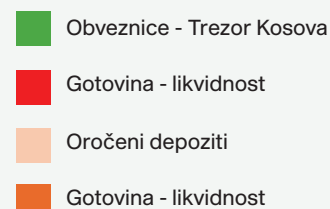
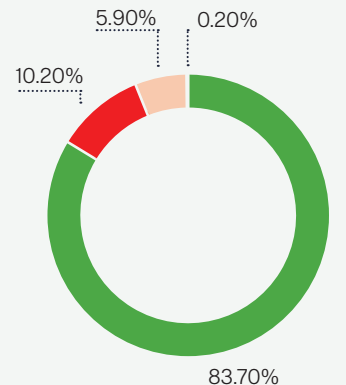
Standardni Portfolio

Balansirani Portfolio

Konzervativni Portfolio

INVESTICIJE

2024

2023

2022

Dana 1. aprila 2024., lansiran je treći investicioni portfolio (Balansirani portfolio), namenjen za doprinosioce starosti od 58 do 62 godine. U Standardnom portfoliju, povećana je izloženost prema instrumentima sa velikim rizikom.

Neto povrat za godinu bio je +8.8% za Standardni portfolio, +4.1% za Balansirani portfolio i +3.6% za Konzervativni portfolio. NSU su povećani za 17.8%.

Počele su pripreme za treći investicioni portfolio i Izjava o investicionim principima. U Standardnom portfoliju, smanjenje izloženosti prema instrumentima visokog rizika.

Neto povrat za godinu bio je +3.1% za Standardni portfolio i +3.5% za Konzervativni portfolio. Neto sredstva pod upravljanjem povećana su za 12.1%.

Kreiran je novi investicioni portfolio (Konzervativni) da se doprinosioci blizu penzionisanja zaštite brzih fluktuacija. Smanjena je na najniži nivo izloženost prema instrumentima sa visokom fluktuacijom.

Neto povrat za godinu bio je -5.5% za Standardni portfolio i +2.9% za Konzervativni portfolio. Neto sredstva pod upravljanjem povećana su za 2.5%.

Definicije Pojmova

AKCIJE

Finansijski instrument koji obezbeđuje vlasništvo u kompaniji, u zavisnosti od nivoa investicija.

PORTFOLIO

Je korišćenje nekoliko finansijskih instrumenata kao akcije, obveznice, gotovina, ETF-ovi i drugi u zajedničkom investicijom; čiji se investicioni rezultati izračunavaju zajedno i prikazuju u tom portfelu.

HARTIJE OD VREDNOSTI ILI OBVEZNICE

Finansijski instrument emitovan od vlade ili korporacije, koji ima određeni datum dospeća i koji obično isplaćuje, u određenim rokovima, iznos na osnovu fiksne ili varijabilne kamate.

VIŠESTRUKA IMOVINE

Investicioni fondovi koji se sastoje od kombinacije instrumenata u glavnim klasama finansijske imovine (akcije, obveznice i gotovina).

INVESTICIONI RIZIK

Podrazumeva verovatnoće ili mogućnosti da nastanu gubici od investicije preduzete nasuprot određenom nivou profita.

BENČMARK

Standardni referentni nivo za poređenje i analizu investicionog učinka. KPŠF ima kao benchmark za Standardni portfolio Indeks potrošačkih cena na Kosovu, koji je drugačije poznat kao stopa inflacije u zemlji.

DEFINISANI DOPRINOS

Je utvrđeni plan doprinosa, gde se fiksni doprinosi plaćaju na individualni račun od poslodavca i zaposlenika. Ti doprinosi se zatim investiraju, a povrati od investicija (pozitivni ili negativni) se kreditiraju individualnom računu. U trenutku penzionisanja, ovaj račun se koristi za pružanje penzijskih profita, obično putem kupovine anuiteta, koji zatim omogućuje redovne mesečne prihode (ova varijanta koja još nije pružena na Kosovu).

STANDARDNI PORTFOLIO

Je investicioni portfolio u KPŠF-u namenjen doprinosiocima starosti od 18 do 57 godina, čija se penziona sredstva investiraju u kombinaciji finansijskih instrumenata kao bankovni depoziti, obveznice Trezora Kosova i uglavnom u otvorene fondove (mutual) i sa umerenim investicionim rizikom.

BALANSIRANI PORTFOLIO

Je investicioni portfolio za učesnike starosti 58-62 godine. Portfolio sa nižom tolerancijom na rizik od Standardnog portfolija, koji u srednjoročnom roku namerava generisati visoki povrat od investicija investirajući u širok spektar instrumenata kao što su akcije, obveznice, višestruka imovina i realna imovina.

OPERACIJE

2022

2023

2024

Stavljanje u rad Konzervativnog portfolija je urađeno bez ikakvih poteškoća u IPSA softveru. Dodat je Digitalni kod u izveštajima, kako bi se mogla potvrditi njihova autentičnost od trećih strana. Takođe je omogućeno preuzimanje izjava i sa portala e-Kosova.

Nealocirani doprinosi su povećani na 0.12% prikupljenih doprinosa.

Održavanje i unapređenje softvera IPSA je nastavljeno bez ikakvih poteškoća. Urađena su ažuriranja u zaštiti i bezbednosti digitalnih podataka KPŠF-a. Digitalne usluge na daljini nastavile su sa širenjem u upotrebi.

Nealocirani doprinosi su bili približno 0.12% prikupljenih doprinosa.

Implementirane su bez poteškoća i na vreme izmene u investicionim portfeljima. Nastavljeno je sa ažuriranjem na bezbednost IT-a i web stranice KPŠF-a. Lansirana je online aplikacija za povlačenje penzijskih štednji.

Nealocirani doprinosi su bili približno 0.08% prikupljenih doprinosa.

KONZERVATIVNI PORTFOLIO

Je investicioni portfolio u KPŠF-u namenjen za doprinosioce starosti 63+ godine, čija se penziona sredstva investiraju u finansijske instrumente koji su ograničeni na obveznice i gotovinu Trezora Kosova, a sa minimalnim investicionim rizikom.

PASIVNE AKCIJE

Uzajamni i berzanski fondovi, gde se izbor akcija izvodi iz investicionog indeksa (npr. MSCI World) i/ili podgrupe unutar univerzuma hartija od vrednosti (npr. vrednost kapitala, kategorizacija vrednosti,

AKTIVNE AKCIJE

Uzajamni fondovi i u manjoj meri berzanski fondovi, koji aktivno biraju između unapred određeni univerzum akcija i/ili imaju aktivan pristup upravljanju rizicima i/ili ciljevima rizika.

REALNA IMOVINA

Dugoročna ulaganja u prirodne resurse (npr. poljoprivredno zemljište, šume, minerali i prava na rudarstvo).

DRŽAVNE OBVEZNICE KOSOVA

Dužni instrumenti koje izdaje Trezor Republike Kosovo, obično se drže do dospeća.

OROČENI DEPOZITI

Oročeni depoziti i ugovori o otkupu sa lokalnim i međunarodnim bankarskim institucijama, obično držano do dospeća.

TRŽIŠTA NOVCA

Visokolikvidni fondovi koji se sastoje od kratkoročnih instrumenata koji nude prinose blizu euribora; upotreba više u vremenima neizvesnosti i/ili pesimističkih izgleda za akcije, koje obično donose veće

GOTOVI NOVAC

Gotovinski salda na bankovnim računima kod CBK i brokera. Stanje gotovine se održava na minimum sa dovoljnom likvidnošću za isplatu isplata sa štednje.

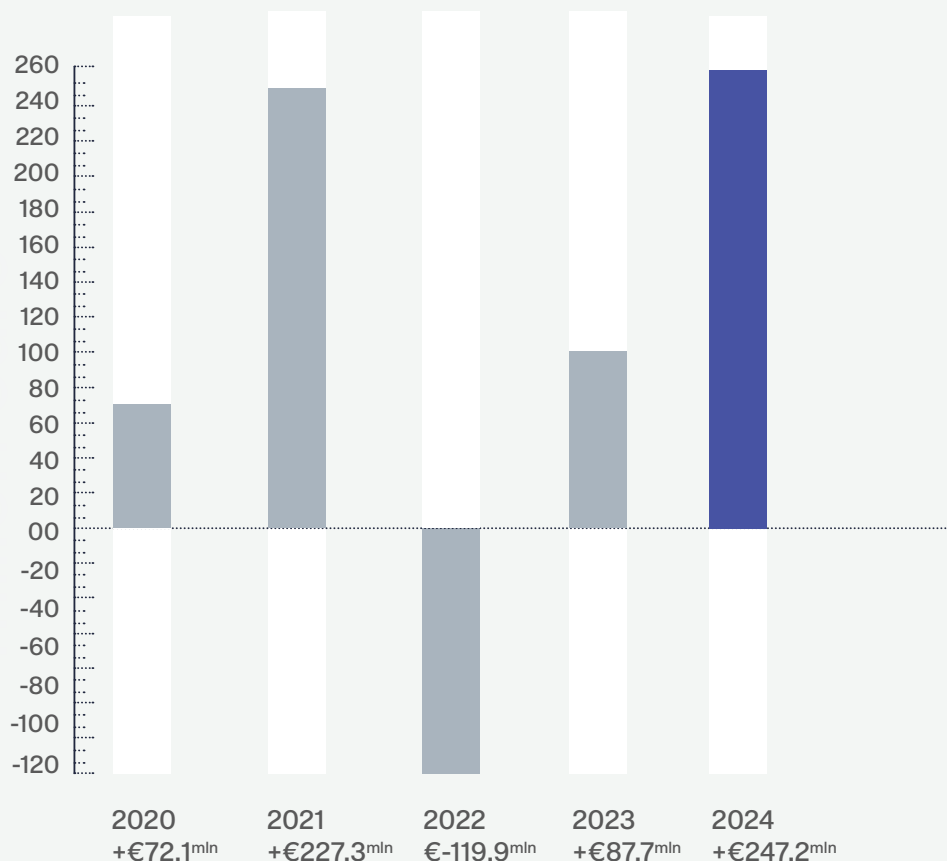
Cifre za pet godine - Za sva sredstva pod upravljanjem

34.8% NETO POVEĆANJE SREDSTAVA

€514.1^{mln} BRUTO POVRAT OD INVESTICIJA

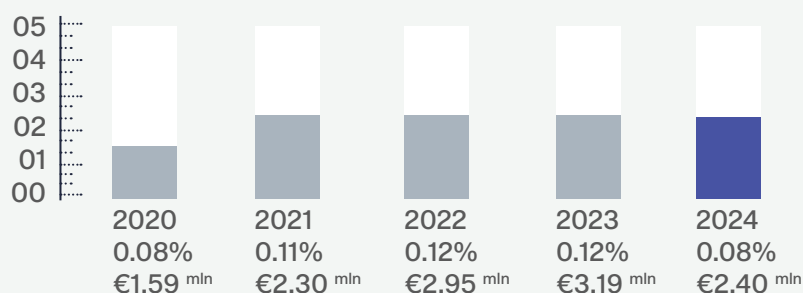
povrat iz
investicija

GODIŠNJI PORAST/PAD CENE JEDINICE I BRUTO POVRAT

kumulativni
nealocirani
doprinosi

KUMULATIVNI NEALOCIRANI DOPRINOSI

BROJ VLASNIKA RAČUNA I DOPRINOSIOCA PO POLU

GODINA	RAČUNI UKUPNO	MUŠKARCI	%	ŽENE	%	AKTIVNI RAČUNI*	MUŠKARCI	%	ŽENE	%
	(A)	(B)	(B)/(A)	(C)	(C)/(A)	(D)	(E)	(E)/(D)	(F)	(F)/(D)
2020	707,388	469,286	66.3%	238,102	33.7%	387,526	249,355	64.3%	138,171	35.7%
2021	752,586	483,352	64.2%	269,234	35.8%	419,657	254,808	60.7%	164,849	39.3%
2022	792,995	507,028	63.9%	285,967	36.1%	428,891	262,339	61.2%	166,552	38.8%
2023	834,963	528,532	63.3%	306,431	36.7%	442,383	265,628	60.0%	176,755	40.0%
2024	874,194	553,906	63.4%	320,288	36.6%	452,366	270,191	59.7%	182,175	40.3%

* Aktivni računi predstavljaju broj doprinosilaca za koje je izvršena bar jedna uplata doprinosa tokom relevantne godine.

20

Računi ukupno:

874,194

žene

36.6%

63.4%

muškarci

muškarci

553,906

žene

320,288

AKTIVNIH DOPRINOSIOCI

24

aktivni računi

452,366

žene

40.3%

59.7%

muškarci

muškarci

270,191

žene

182,175

misija i ambicija

Naša misija je da investiramo penzijske štednje i administriramo individualnim računima doprinosaoca do njihovog penzionisanja.

Angažujemo se da našu misiju postignemo kroz odmerene investicije sredstava sa efektivnim administrativnim procesima. Naša ambicija je da pružimo bolje moguće usluge za doprinosaoce kao i da budemo najpouzdanija institucija na Kosovu.

Našu ambiciju trudimo se da je postignemo kroz profesionalizam, integritet osoblja i institucionalnu transparentnost.

Predgovor predsjedavajućeg odbora i upravnog direktora

Draga čitateljice / Dragi čitalac,

Godišnji izveštaj je najvažnija publikacija KPŠF-a, gde se, zajedno sa revidiranim finansijskim izveštajima, obelodanjuju najglavnija detaljna godišnja pitanja investicija i operacija.

Glavni fokus svakog godišnjeg izveštaja KPŠF-a je, prirodno investicioni učinak. Dobro nam dođe da obavestimo da je i 2024. godina zatvorena pozitivnim i zadovoljavajućim investicionim rezultatom, gde su sva tri portfelja povećala vrednost penzijskih sredstava, odnosno sa +8.76% za Standardni portfolio, sa +4.05% za Balansirani portfolio i sa +3.58% za Konzervativni portfolio. U nominalnoj vrednosti, bruto godišnji zajednički povrat dohvatilo je cifru 247 miliona evra.

€247 miliona.

➤ Dugoročno procenjeno, KPŠF je ove godine zabeležio 20 godina pozitivnih povrata od investicija i samo tri sa negativnim povratima. U ovih 23 godine aktivnosti, akumulirano je ukupno 997 miliona evra bruto povrata od investicija.

Što se tiče sredstava pod upravljanjem, ona su ove godine povećane sa rekordnim iznosom od 483 miliona evra da bi dostigla 3.2 milijarde evra. Povećanje je došlo iz 319 miliona evra novih doprinosa i 247 miliona evra od investicija, smanjujući ih oko 70 miliona evra za plaćanje penzija, 10 miliona evra za tarife i 3 miliona evra za refundiranja.

Uprkos veoma zadovoljavajućim investicionim pokazateljima ove godine, verujemo da je najvažnija odluka za KPŠF bila usvajanje Izjave o investicionim principima, na snagu od aprila 2024. Na osnovu ove izjave, Upravni odbor je odlučio za dodavanje trećeg investicionog portfolija (Balansirani portfolio za doprinosioce starosti od 58 do 62 godine), verujući da je najbolje moguće rešenje kako za kratkoročne izazove, brzih i jakih fluktuacija investicija, tako i za dugoročne koristi od potencijala rasta investicija u akcije. Shodno tome, Balansirani portfolio će služiti kao tranziciona faza sa Standardnog ka onom Konzervativnom portfoliju.

Pored toga, Izjava je utvrdila i regulisala pitanja oko investicionom odlučivanju, investicionim principima i uverenjima, strateškoj alokaciji i novim granicama prema klasifikaciji investicionih instrumenata, ali i merljive ciljeve za sva tri portfelja, prema minimalnim i maksimalnim granicama. I da su sve ove izmene i ažuriranja izvršene u skladu sa odgovarajućim zakonodavnim uputstvima i najboljim praksama.

Učinak investicija ove godine rasuđujemo da je bio rezultat snažnog rasta globalnog tržišta akcija, koji je stimulisan blagim padom inflacije, poboljšanjem ekonomskog rasta, smanjenje kamatnih stopa i rast korporativnih prihoda. Međutim, u određenim periodima imali smo snažne i brze fluktuacije finansijskih tržišta, stavljajući KPŠF ispred donošenja taktičkih zaštitnih odluka.

Sa druge strane, procesu izmena i poboljšanja u oblasti investicija prethodilo je i podizanje unutrašnjih stručnih kapaciteta, zapošljavajući dodatno osoblje u jedinici za investicije i rizike. Sada ova jedinica ima potencijal da proizvodi analize i izveštaje koji olakšavaju proces odlučivanja Investicionoj komisiji i Upravnom odboru.

Istovremeno, postignuto je da se bez poteškoća implementira treći investicioni portfolio u sistem. Izmene u investicionim portfeljima praćene su prethodnim informisanjem svih odgovarajućih doprinosioca o prelasku na određeni portfolio prema njihovoj starosti.

U ostalom delu dnevnog postupanja KPŠF-a, kancelarijske operacije i na daljini su se nastavile obavljati bez smetnji. Osoblje institucije nastavilo je poboljšavanje unutrašnjih digitalnih procesa, kako u održavanju tako i u povećanju bezbednosti i operativnih funkcionalnosti. Digitalizacijom procesa u KPŠF-u, stotine hiljada usluga se pružaju na daljinu, putem interneta. Ove godine smo imali oko 520 hiljada samousluživanja u e-Trustu i oko 350 hiljada samousluživanja u e-Kosova.

Sve odluke i finansijski pokazatelji KPŠF-a su i ove godine podvrgnuti spoljnoj i unutrašnjoj reviziji. Iz ovog procesa nisu rezultirali ozbiljni nalazi, potvrđujući da KPŠF posluje u skladu sa najvišim standardima finansijskog izveštavanja, ali i prema praksama korporativnog upravljanja.

Uprkos ovogodišnjim dostignućima i poboljšanjima, verujemo da će KPŠF morati nastaviti, ne samo da očuva korak sa vrlo dinamičnim okruženjem međunarodnih investicija i napretka u informacionoj tehnologiji, već i da ažurira i poboljšava sve oblasti svog poslovanja.

Za kraj, želimo izraziti našu zahvalnost Skupštini Kosova, Centralnoj banci Kosova, Poreskoj agenciji Kosova, Agenciji za civilnu registraciju, ali i drugim institucijama, za podršku i saradnju tokom 2024. godine!

Verujemo i izražavamo svoju potpunu volju, da će se ovo nastaviti i u narednim godinama.

Iskreno,
Emanuel Bajra
Predsedavajući Upravnog odbora

Adrian Zalli
Upravni direktor

• Standardni Portfolio

za saradnike uzrasta
15 - 57 godina

• Standardni Portfolio

za saradnike
58-62 godine

• Konzervativni Portfolio

(za doprinosioce starosti 63. i više godina)

01

UPRAVLJANJE, MENADŽMENT I FINANSIJE

Organizacija, Upravni odbor i Organogram
Članovi Upravnog odbora na kraju godine
Proces odlučivanja Upravnog odbora
Komisije Upravnog odbora
Menadžment i administracija
Nadzor i revizija
Finansiranje
Troškovi

Organizacija

KPŠF je osnovan kao jedina institucija za upravljanje i investiranje obaveznih penzijskih doprinosa zaposlenih, poslodavaca i samozaposlenih na Kosovu, kao i za administriranje individualnih penzijskih štednih računa do penzionisanja. KPŠF je osnovan Zakonom u decembru 2001. godine, kao neprofitna institucija. Kao takva, svrha KPŠF-a je služiti samo najboljem interesu svojih doprinosioca.

U avgustu 2002., KPŠF je u potpunosti funkcionalizovan sa Upravnim odborom, administracijom i postavljenim procesima. U to vreme, Uprava je brojala 22 zaposlena i imala pet jedinica. Avgust 2002. godine je takođe bio mesec u kojem su prikupljeni prvi doprinosi od zaposlenih u javnom sektoru.

2003. godine, samozaposleni i zaposleni u privatnom sektoru su se pridružili penzionoj štednji. Dok su po prvi put penziona sredstva investirana u fondove gotovine.

Investicije su usledile u 2004. godini u akcijama, a investicije u fondovima koji su trgovali dužničkim instrumentima u 2006. godini.

Nadalje, investicije su proširene dodavanjem fondova sa višestrukom imovinom (u 2010. godini) i fondova sa ciljanim rizikom (u 2011. godini). U 2014. i 2015. godini, u investicionim portfoliju su dodani investicioni fondovi sa višestrukom imovinom, upravljanjem rizicima, onim akcijama sa dividendama kao i upravljanjem rizikom. U 2018. godini završen je proces odabira brokera za investicije u ETF fondove, što je instituciji dalo više investicionih alternativa. U 2021. godini imali smo rekordan broj investicionih fondova i instrumenata ikada uključenih. U 2022. godini, kao deo zaštitnih mera, značajno su smanjene investicije u instrumente visokog rizika. Dana 1. aprila 2024., lansiran je treći investicioni portfolio (Balansirani portfolio), namenjen doprinosiocima starosti od 58 do 62 godine.

Na Kosovu se prva investicija u bankovne depozite dogodila 2008. godine, dok je prva investicija u kratkoročne obveznice Kosova realizovana 2012. godine. U 2014. i 2015. godini započele su investicije u srednjoročne i dugoročne obveznice. U 2020. godini, investicije u hartije od vrednosti Vlade dostigle su rekordne nivoe. U 2024. godini imali smo dodavanje investicija u bankarske depozite na Kosovu, dok su investicije u obveznice imale blagi pad.

Upravni Odbor

KPŠF se upravlja od Upravnog odbora, čiji se članovi odabiraju javnim konkursom, razmatraju se od Izborne komisije, predlažu od Vlade Kosova i imenuju se na četverogodišnji mandat od Skupštine Republike Kosova.

Zakon br. 04/L-101 Republike Kosova o penzionim fondovima na Kosovu, zajedno sa njegovim dopunama i izmenama (sa Zakonom br. 04/L-168 i Zakonom br. 05/L116), detaljno razrađuje funkcionisanje i odgovornosti KPŠF-a i Upravnog odbora.

Penzijska pravila CBK-a donose sekundarno zakonodavstvo u vezi sa investicijom penzijskih sredstava, merenjem učinka, povlačenjem penzijskih štednji i zahtevima za izveštavanje KPŠF-a. Prava i odgovornosti Upravnog odbora uključuju, ali se ne ograničavaju na: izbor ili razrešenje upravnika sredstava, staratelja, otvorenih investicionih fondova kao i trećih strana; usvajanje principa i politika za investiranje penzijskih sredstava; zapošljavanje izvršnog osoblja i usvajanje izveštaja KPŠF-a.

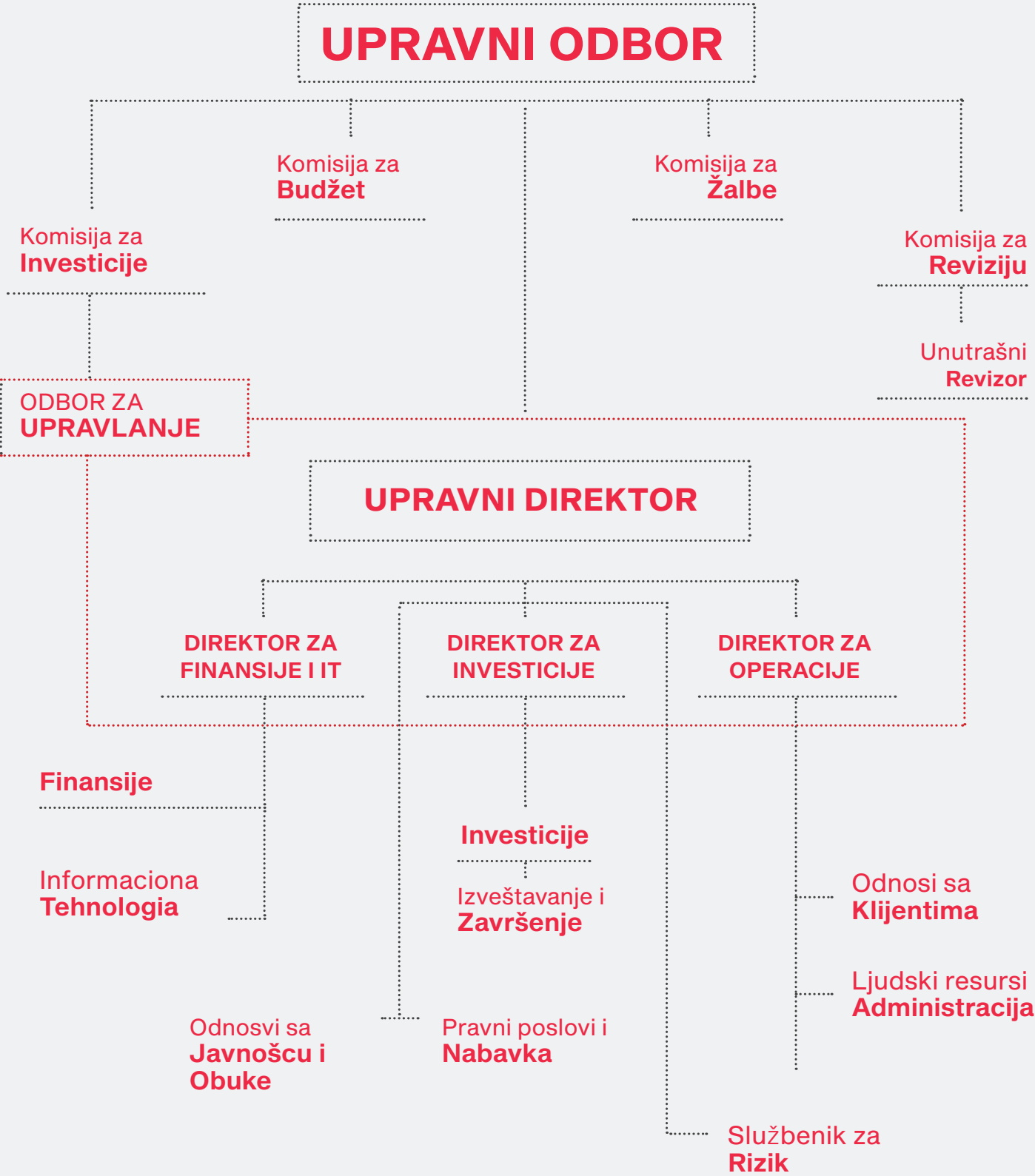
Upravni odbor može imati sedam članova sa pravom glasa i jednog člana bez prava glasa, koji predstavlja Vladu Kosova. Ali ni tokom 2024. godine, u Upravni odbor nije imenovan član predstavnik Vlade, bez prava glasa.

Najmanje pet članova sa pravom glasa moraju biti sa najmanje deset godina iskustva u oblasti investicija ili upravljanja penzijskim fondovima; najmanje jedan član sa relevantnim iskustvom u zastupanju interesa zaposlenih na Kosovu i najmanje jedan član sa relevantnim iskustvom u zastupanju interesa poslodavaca na Kosovu.

Krajem decembra 2024., broj članova u Upravnom odboru je bio potpun. Dve pozicije koje su bile upražnjene krajem 2023. godine (predstavnik zaposlenika i onaj poslodavca) imenovane su dana 5. decembra 2024.

ORGANIZICIONA STRUKTURA

Na snazi od 18. juna 2024. godine

G. Emanuel Bajra

Predsedavajući Upravnog odbora, Predsedavajući Komisije za budžet, kao i član Komisije za investicije i Komisija za žalbe.

Finansijer i poznavalac finansijskog sistema i bankarski investitor, sa preko 20 godina iskustva u javni i privatni sektor.

Imao je različite uloge u komercijalnom bankarskom poslovanju u Lloyds Banking Group, HBOS, LBCM i TSB, kao i na privatnim - nejavnim tržištima. Ima iskustva u predavanjima na univerzitetima na Kosovu i u inostranstvu.

➤ izabran: juli 2023

➤ trenutni mandat: Prvi

Gđa. Mimoza Mustafa

Predsedavajuća Komisije za reviziju i članica komisija za Investicije i za Budžet.

Predavač na RIT Kosova (A.U.K.), sa preko 20 godina iskustva u nastavi u oblasti matematike i statistike.

Specijalizovana u oblasti Kvantitativnih finansija (MSc) i Primenjene matematike.

Njena karijera u sektoru finansijsko je povezano sa važne pozicije u institucijama finansijske (lokalne i međunarodni), uključujući Centralna banka Republika Kosovo.

➤ izabran: juli 2023

➤ trenutni mandat: Prvi

Dr. Cyril Demaria

Predsedavajući Komisije za Investicije i član Komisije za reviziju.

međunarodni stručnjak privatnih tržišta, sa doktoratom iz univerziteta u St. Gallenu. vanredni profesor i stručnjak angažovan u Evropi.

Partner je i rukovodilac u Wellershoff & Partners; rukovodilac u investicionoj kancelariji u Švajcarskoj i glavni direktor investicija u tiaré investment management.

➤ izabran: juli 2023

➤ trenutni mandat: Prvi

G. Trim Shala

Predsedavajući Komisije za žalbe, član Komisije za investicije i one za reviziju.

Menadžer sa preko dvadeset godina iskustva u službi klijentima i upravljanju operacijama, te sa bogatom i kristalizovanom kombinacijom znanja i direktnog iskustva tokom celog evolucionog ciklusa KPŠF-a. Gradiran je masterom (MBA) iz poslovne administracije, u Univerzitetu Sheffield u Solunu.

➤ izabran: juli 2023

➤ trenutni mandat: Prvi

Dr. Shpresim Vranovci

Član Komisije za Investicije Komisije za budžet i one za žalbe.

Poznati profesionalac i poštovan u oblasti bankarstva i finansija, sa bogatom karijerom preko 20 godina. Služio je u ključnim ulogama u nekoliko poznatih i uspešnih institucija u finansijskom sektoru na Kosovu. Ima duže iskustvo, preko 10 godina, u visokom univerzitetskom obrazovanju, kao predavač finansijskog menadžmenta i investicija

➤ izabran: juli 2023

➤ trenutni mandat: Prvi

G. Arsim Bruçaj

Na dan izveštavanja, nije još uvek izabran član u nekoj komisiji *)

Sa 22 godine iskustva u bankarstvu, finansijama i konsaltingu, gradeći uspešnu karijeru na vodećim i menadžerskim pozicijama. Posедуje dubinsko znanje o finansijskim tržištima, investicijama i upravljanju rizicima. Gradiran je MSc na Staffordshire University i pohađao studije na UCLA.

➤ izabran: dhjetor 2024

➤ trenutni mandat: Prvi

G. Ali Vitija

Na dan izveštavanja, nije još uvek izabran član u nekoj komisiji *)

Sa 17 godina aktivnog iskustva kao sindikalni predstavnik, doprineo je na izradi brojnih zakona i administrativnih uputstva, kao i razvoju politika i strategija za zaštitu prava radnika. Poseduje iskustvo obuka u upravljanju i ekonomskom razvoju. Gradiran je masterom iz Menadžmenta i diplomiran iz Ekonomije.

➤ izabran: decembar 2024

➤ trenutni mandat: Prvi

Član je imenovan od Skupštine Kosova u Upravnom Odboru dana 5. decembra 2024. Za dan izveštavanja (31. decembar 2024.), još nije imenovan u nekoj komisiji. Sastav komisija, sa punim sastavom Upravnog odbora, započeo je od dana 16. januara 2025.

Odlučivanje upravnog odbora za investicije

➤ PRAVA I OBAVEZE

KPŠF se upravlja od Upravnog odbora. Mandat članova Upravnog odbora je za administriranje u poverenju penzionim sredstvima.

Prava i odgovornosti Odbora uključuju, ali nisu ograničene na: usvajanje principa i politika za investicije penzijskih sredstava; definisanje strateške alokacije sredstava za fondove KPŠF-a, kao i utvrđivanje prirode i iznosa bilo kakvih promena u alokaciji, strategiji i investicionoj politici; odabiru, praćenju i uklanjanju otvorenih instrumenata i upravljača sredstava koji sprovode investicionu strategiju i definisanu alokaciju sredstava; odabir staratelja sredstava i trećih strana; zapošljavanje izvršnog osoblja KPŠF-a i usvajanje finansijskih izveštaja KPŠF-a.

Primarna dužnost Upravnog odbora je obezbediti da su sredstva pod upravljanjem investirana na pažljiv način i u skladu sa zahtevima Zakona i u okviru investicionih principa i politike. Upravni odbor priznaje da ima fiducijarnu odgovornost prema učesnicima i korisnike u KPŠF-u, te da će slediti samo politike koje ne ugrožavaju ovu odgovornost.

➤ INFORMISANJE UPRAVNOG ODBORA

Menadžerski odbor i Investiciona jedinica KPŠF-a na redovan način (dnevno, sedmično, mesečno ili po potrebi) informišu članove Upravnog odbora o učinku investicija KPŠF-a, stanju primljenih doprinosa i neinvestiranih sredstava, dospeću investicija u obveznice Kosova i bankarske depozite, sa podelom investicija prema klasama investicija i strategijama, a sve to u odnosu na granicama investicija - prema zakonodavstvom na snazi.

➤ SPROVOĐENJE INVESTICIONE POLITIKE

Upravni odbor je osnovao Investicionu komisiju (IK), čija je glavna odgovornost da podrži Upravni odbor u odlukama koje se odnose na investiciju sredstava, pružajući nadzor nad investicionom funkcijom. Sve odluke o politici, ciljevi alokacije i ograničenja izloženosti su isključiva odgovornost Upravnog odbora, nakon preporuke IK-a, dok se sprovođenje delegirano Menadžerskom odboru KPŠF-a. IK, na osnovu proaktivnih preporuka Menadžerskog odbora, u skladu sa DPI i SAA: (a) Odlučuje o imenovanju i razrešenju menadžera imovina, držaoca, posrednika i zajedničkih fondova; (b) Odlučuje o povećanju ili smanjenju pozicije u odobrenom zajedničkom fondu ili kojim se trguje na berzi; (c) Odlučuje o kupovini ili prodaji pojedinačnih javno trgovanih hartija od vrednosti ili fondova kojima se trguje na berzi.

Upravni odbor je svestan da, kada se zajednički fondovi ili kojima se trguje na berzi odabiru za investiranje sredstava, menadžeri odgovarajućih fondova imaju diskreciono pravo kupovine i prodaje sastavnih hartija od vrednosti. Međutim, IK, na osnovu analize Menadžerskog odbora, obavezuje se da kontinuirano pregleda da li su mandat, metodologija i izloženost odgovarajućih fondova u skladu sa ciljevima KPŠF-a.

Menadžerskom odboru se delegira nadležnost da: (a) preuzima pozive za ponude i odrediti iznose rata kod domaćih banaka; (b) sklapati REPO aranžmane sa domaćim bankama; i (c) odlučuje o stopi i iznosu ponuđača za obveznice Trezora Kosova na primarnim aukcijama, kao i o transakcijama na sekundarnom tržištu. U svim slučajevima, odluka IK-a za mora biti potkrepljena opravdanjem, analizom i istraživanjem, kao i ex-post uticajem na rizik, pre nego što započne sprovođenje.

Upravljanje gotovinom u svrhu likvidnosti delegirano je Menadžerskom odboru.

IK i/ili Menadžerski odbor mogu preporučiti pokretanje poziva za ponude za dodatne zajedničke fondove ili povlačenje iz odobrenog fonda. IK razmatra investicione odluke i učinak na tromesečnim osnovama i izveštava Upravnom odboru da li su investicije u skladu sa politikom i sa prihvatljivim rizikom. IK može uputiti Menadžerski odbor da na osnovu njihovih uverenja prilagodi poziciju investicionog rizika.

➤ IZVEŠTAVANJE I TRANSPARENTNOST

KPŠF objavljuje na web stranici sve važne odluke Upravnog odbora (koje se vežu za investicije sredstava), kao i na dnevnim osnovama objavljuje na web stranici KPŠF-a učinak investicija.

Upravni odbor dostavlja detaljne izveštaje (tromesečne, godišnje ili koliko puta se zahteva) nadzornim institucijama. Više od toga, članovi Upravnog odbora razvijaju direktne sastanke sa članovima funkcionalnih komisija Skupštine Kosova, kako da bi predstavili investicioni učinak tako i za zahtev KPŠF-a upućen Skupštini Kosova za određivanje finansijske tarife. Isti postupak važi i za usvajanje godišnjeg izveštaja.

KPŠF, putem svog Menadžmenta ili Upravnog odbora, očekivano je da odgovori transparentno na sve zahteve za informacijama od relevantnih medija, detaljno otkrivajući učinak i druge podatke o investicijama KPŠF-a.

Ciklus Odlučivanja Upravnog odbora za Investicije

IK se sastaje (svako tromesečje, a po potrebi i češće - prema uslovima na finansijskim tržištima) i razmatra i procenjuje sve dokumente i predloge pružene od Menadžerskog odbora, sa ciljem donošenja novih odluka o investicijama. Tu se mogu uključiti: investicije ili povlačenje sredstava, dodavanje ili uklanjanje investicionog fonda, promena u alokaciji investicija, promena u investicionoj strategiji, angažovanje držalaca i brokera, te bilo koje drugo pitanje koje zahteva usvajanje Investicione komisije.

Predsedavajući Investicione komisije (IK) razmatra analize, izveštaje o limitima i preporukama Menadžerskog odbora. Predsedavajući investicija i ostali članovi IK-a razmatraju postojeće fondove gde je KPŠF investirao, zajedno sa stanjem na tržištima. Svaki predlog i analiza koja se treba diskutovati od IK prilaže se od jasno utvrđenih predloga i kruženih kod članova IK-a, koji ih tretiraju i diskutuju u sedećem sastanku.

Jedinica za investicije i Jedinica za izveštavanje usklađenosti pružaju analize finansijskih tržišta, procenu investicionih fondova, globalnu makroekonomsku perspektivu i investicione preporuke koje se zatim sistematizuju i periodično (sedmično, mesečno ili tromesečno) dostavljaju Menadžerskom odboru, Investicionoj komisiji i/ili Upravnom odboru.

Prema odobrenju Upravnog odbora, pripremaju se tromesečni i godišnji izveštaji za sve finansijske transakcije i isti se dostavljaju na informisanje (na tromesečnim i godišnjim osnovama) nadzornim institucijama (Centralnoj banci Kosova i Skupštini Kosova).

Menadžerski odbor donosi odluke o investicijama u obveznice Kosova i oročene depozite u bankama na Kosovu, te razmatra i procenjuje sve dokumente i predloge pružene od Odeljenja za investicije.

Investiciona komisija se obaveštava u roku od 24 sata o odlukama Menadžerskog odbora.

Upravni odbor se obaveštava u roku od 24 sata o odlukama Investicione komisije.

Prema odobrenju Upravnog odbora, pripremaju se tromesečni i godišnji izveštaji za sve finansijske transakcije i isti se dostavljaju na informisanje (na tromesečnim i godišnjim osnovama) nadzornim institucijama (Centralnoj banci Kosova i Skupštini Kosova).

Komisije upravnog Odbora

Četiri stalne komisije podržavaju funkcionisanje i odlučivanje Odbora.

➤ INVESTICIONA KOMISIJA

Čija je glavna odgovornost da podrži Upravni odbor odlukama koje se odnose na investicije penzijskih sredstava, pružajući nadzor nad investicionom funkcijom. Članovi IK-a imenuju se u skladu sa Statutom KPŠF-a i moraju imati dovoljne sposobnosti, stručnost, profesionalnu pozadinu i iskustvo da bi na efektivan način obavljali svoju ulogu. IK će kontinuirano nadzirati i preispitivati, na osnovu dostupnih informacija: učinak, rizike, likvidnost, diversifikaciju i prikladnost investicija, te će službeno izveštavati na redovnim sastancima Upravnog odbora. IK će razmatrati DPI najmanje jednom godišnje i predložiti promene Odboru.

➤ KOMISIJA ZA REVIZIJU

Među funkcijama razmatra izveštaji regulatora i revizora, ipreporučuje Odboru preduzimanje potrebnog akcionog plana da bi tretirala nalaze i pitanja. Komisija, takođe, razmatra prikladnost unutrašnjih postupaka, i u slučaju potreba preporučuje promene. Komisija razmatra plan revizije za funkcije unutrašnje revizije, razmatra kriterijume za vanjskog revizora i preporučuje njihovo prisvajanje od Odbora.

Predsedavajući: **Cyril Demaria**

Članovi: Emanuel Bajra
Mimoza Mustafa
Trim Shala
Shpresim Vranovci

Mimoza Mustafa

Trim Shala
Cyril Demaria
Mirlinda Ahmeti (vanjska članica)

➤ KOMISIJA ZA ŽALBE

Razmatra zahteve, tvrdnje i žalbe doprinosioca koje se upućuju Odboru ili KPŠF-u. Komisija podnosi preporuke Odboru i obezbeđuje da se svim slučajevima da odgovor u okviru rokova i u skladu sa zakonskim odredbama na snazi.

➤ KOMISIJA ZA BUDŽET

Razmatra budžetske potrebe KPŠF-a i prema njima daje preporuke Odbor o nivou tarifa koje se trebaju naplatiti na penziona sredstva. Komisija takođe preporučuje Odboru usvajanje budžeta i (kada je potrebno) promene u budžet. Komisija takođe razmatra troškove KPŠF-a u odnosu na budžet.

Predsedavajući: **Trim Shala**

Članovi: Shpresim Vranovci
Emanuel Bajra

Emanuel Bajra

Shpresim Vranovci
Mimoza Mustafa

Menadžment i Administracija

Administracija KPŠF-a se rukovodi od Višeg menadžmenta, koji se sastoji od Upravnog direktora i tri direktora: Direktora za finansije i IT, Direktora za operacije i ljudske resurse i Direktora za investicije i izveštavanje.

Menadžment namerava angažovati efektivne, profesionalne i moralno zdrave pojedince u KPŠF-u, verujući da će samo te osobine dovesti do većeg napretka, zdravog radnog okruženja i boljih usluga za doprinosioce; i, istovremeno, u očuvanju institucionalnog integriteta KPŠF-a.

Da bi se postigli gore navedeni ciljevi, Upravni odbor i menadžment moraju obezbediti da trenutna administracija nastavlja poboljšavati svoje znanje i iskustvo, nastavlja biti motivirana i stavi sve mentalne i profesionalne kapacitete u službi unapređenja unutrašnjih procesa i usluga klijentima.

Administracija je podeljena na funkcionalne jedinice, da bi tako obezbedila efektivnost i efikasnost na radu. Realizacija svakodnevnih dužnosti (u svim operativnim oblastima), poboljšanje administrativnih procesa, pružanje pomoći Upravnom odboru za analizu investicija kao i implementacija odluka Odbora, glavne su dužnosti Administracije. Njen učinak kontinuirano se nadzire od Upravnog odbora, dok se na dnevnim osnovama rukovodi i razvija od Menadžmenta.

Krajem 2024. godine u KPŠF-u je bilo 34 stalnih pozicija, od kojih je jedna bila sa delimičnim angažmanom (u 2023. godini: 29 stalnih pozicija - dva sa delimičnim angažmanom).

Dok su ove godine dva člana osoblja dala otkaz, jedan sa redovnim radnim vremenom, a drugi sa angažovanjem na daljini, tokom godine zaposlena su tri službenika u jedinici za investicije i izveštavanje, jedna službenica na recepciji i tri službenika obezbeđenja.

Dva zaposlenika koji su izjavili etničku pripadnost, pripadali su nevećinskim zajednicama. Žene su činile 38% osoblja (2023: 41%); 68% osoblja bilo je starije od 35 godina (2023: 81%), a jedan član osoblja je bio sa trajnim ograničenim sposobnostima.

Sa kretanjem stalnog osoblja i zapošljavanjem zamenskog osoblja, prosečna starost osoblja KPŠF-a ove godine porasla je na 44.2 godine (2023: 43.7 godina).

1 upravni direktor

JEDINICA	USLUGE ZA KLIJENTE	INFORMACIONA TEHNOLOGIJA	FINANSIJE	INVESTICIJE I IZVEŠTAVANJE
STALNE POZICIJE	↗ 8	↗ 5	↗ 3	↗ 4
POZICIJE	1 menadžer jedinice 6 savetnika penzija 1 recepcionerka ↙	1 menadžer jedinice 2 softverski programer 1 mrežni administrator 1 administrator baze podataka ↙	1 računovođa 2 službenika za finansije ↙	3 investiciona službenika i 1 službenik za izveštavanje ↙
OPIS	Pruža usluge klijentima. Brine se o informisanju o pojedinačnim računima još od isplate penzijskih štednji, bilansa uštedevina i takođe savetuje učesnike na penzije i pomaže im pri povlačenju štednji. Održava odnose i sa poslodavcima sa ciljem poboljšanja informacija za izjednačavanje doprinosa u individualnim računima. Generalno, ovo osoblje je blizu klijenta tokom celog ciklusa štednje pa do penzionisanja.	Obezbeđuju da sva infrastruktura tehnologije informacija funkcioniše čitavo vreme i bez problema: brinu se za hardvere, softvere, licence, vanjsku i unutrašnju mrežu KPŠF-a, bezbednost podataka i čuvanje podataka. Brinu se da je plan o oporavku svaki dan važeći i testiraju ga na redovnim osnovama.	Obavljaju sve finansijske transakcije, uključujući investicije i povlačenje sredstava na finansijskim tržištima; vrše vođenje računa i računovodstvo o penzionim sredstvima i operacijama KPŠF-a. Kalkulišu dnevnu cenu akcija (za tri portfelja) i pripremaju finansijske izveštaje mesečne i tromesečne izveštaje i druge potrebne izveštaje za Obor KPŠF-a, Regulatora i Skupštinu, kao i komuniciraju sa menadžerima sredstava.	Pripremaju analize o: napretku investicija; riziku i promenljivosti investicionog portfolija; usklađenost investicija sa zakonom; održavanje investicione strategije Odbora, ažuriranje glavnog dokumenta KPŠF-a i drugih materijala prema kalendaru izveštavanja ili zahteva od Menadžmenta Upravnog odbora. Takođe pripremaju analize i predloge o investicijama za IK i Menadžerskog odbora.

3 direktora

LJUDSKI RESURSI I ADMINISTRACIJA	PRAVNA KANCELARIJA	UNUTRAŠNJI REVIZOR	ODNOSI SA JAVNOŠĆU, OBUKE I PREVODI
↗ 6	↗ 1	↗ 1	↗ 2
1 službenik za LJR 1 kućnik 1 službenika obezbeđenja	1 pravni službenik	1 unutrašnji revizor	1 menadžer jedinice 1 službenik za odnos sa javnošću, koordinaciju obuka i prevoda
↙	↙	↙	↙
Brinu se o spisku prisutnih osoblja na poslu, poštovanju rasporeda, pripremi platnog spiska, drugim naknadama i vode blagajnu. Pored, bave se sa snabdevanjem, održavanjem i bezbednosti kancelarije; vode arhivu dokumenata institucije; podržavaju osoblje i Upravni odbor na sastancima i putovanja, unutar i izvan zemlje.	Pravna kancelarija razmatra celokupnu zakonitost institucije naspram zakonodavstva na snazi i pomaže u sastavljanju ugovora, sporazuma; daje pravna mišljenja i predstavlja KPŠF u pravosudnom sistemu. Pravna službenica je i sekretarka Upravnog odbora.	Obezbeđuje Odbor da sva delatnost Menadžmenta i Administracije te procesu u KPŠF-u su u skladu sa unutrašnjim postupcima, pravilima CBK-a i zakonima na snazi. Obezbeđuje efektivnost i prikladnost KPŠF sistema i unutrašnjih kontrola razvijajući redovne tromesečne revizije i pružajući preporuka za rešavanje podignutih pitanja. Izveštaji revizora se razmatraju od Komisije za reviziju i Upravnog odbora.	Izgrađuje i podržava komunikaciju institucije sa medijama, javnošću i institucijama, razvoj intervjua i konferencija, sastavljanje godišnjeg izveštaja i tromesečnog biltena; administrira web stranicu (menadžer jedinice) i preuzima ulogu glasnogovornika, kada mu se delegira; priprema izveštaje o pristupu javnim dokumentima i godišnjem planu učinka, koordinira i pomaže u prevođenju dokumenata i/ili simultani prevod.

Nadzor i Revizija

➤ **KPŠF se nadzire i inspektuje od ispitivača CBK-a, dok se revidira od unutrašnjeg i spoljašnjeg revizora.**

KPŠF, kao nezavisna javna institucija, podleže nadzoru od regulatora i reviziji od nezavisnih i profesionalnih revizora. Svi ovi finansijski nadzori i kontrole, iz kojih nisu rezultirali većim nalazima još od pokretanja aktivnosti KPŠF-a (2002. godine), održali su poverenje institucije kod trećih strana.

Istovremeno, Upravni odbor veruje da su ovi nadzori, zajedno sa investicionim učinaka, ojačali kredibilitet i povećali poverenje šire javnosti u odlučivanju Odbora i radnu etiku Menadžmenta.

Tako, KPŠF svakih tri meseca obaveštava: CBK, Skupštinu i Vladu o plasmanima u penzione fondove, novim investicijama, povratu od investicija, ali i o usklađivanju penzijskih sredstava. Za informisanje javnosti, ove informacije se takođe objavljuju i na web stranici KPŠF-a.

Do sada, istorijski, svaki nezavisni revizor koji je obavio reviziju finansijskih izveštaja KPŠF-a (operativnu i penzijskih sredstava), koji su odabrani putem postupaka javne nabavke i usvojene od Centralne banke Kosova, nisu dali kvalifikovano mišljenje o finansijskim izveštajima KPŠF-a.

Spoljašnji revizor, putem Pisma menadžmentu, može dati i preporuke koje nameravaju poboljšanje funkcionisanja procesa KPŠF-a. Pored tromesečnog izveštavanja o usklađenosti investicija sa zakonskim odredbama i Pravilima CBK-a o penzijama, i tokom 2024., KPŠF je svaki mesec izveštavao odeljenju za penzioni nadzor u CBK. Izveštavanje uključuje sve investicione aspekte i celokupno stanje penzijskih sredstava.

Takođe su data objašnjenja i podaci koliko puta je zahtevano od CBK-a. U slučaju da se desi da investicije KPŠF-a, zbog kretanja na finansijskim tržištima, ne budu u skladu sa zakonom, onda je KPŠF obavezan da odmah obavesti CBK o ovome, i ima rok od 180 dana da sanira stanje. Ni tokom 2024. godine, nije bilo takvog slučaja.

Do dana 31. maja svake godine, KPŠF sastavlja i dostavlja CBK-u, Skupštini i Vladi godišnji izveštaj za prethodnu godinu, zajedno sa finansijskim izveštajima revidiranih od nezavisnog revizora, koji se bira samo nakon saglasnosti CBK-a. Godišnji izveštaj, zajedno sa finansijskim izveštajima, takođe se objavljuje na web stranici KPŠF-a.

U slučaju ozbiljnih nalaza, CBK takođe treba da izvesti Skupštinu, postupak koji do sada nije bio potreban. KPŠF obaveštava CBK i o svim odlukama Odbora koje se odnose na doprinosioce, upravljanje fondom i druga pitanja.

KPŠF ima zaposlenog jednog unutrašnjeg revizora, koji najmanje četiri puta godišnje izveštava Komisiji za reviziju Upravnog odbora KPŠF-a o svim aspektima aktivnosti institucije. U novembru 2024., putem javnog konkursa angažovan je specijalista sa ugovorom i specifičnim dužnostima za reviziju Informacionih tehnologija - IT-a KPŠF-a, koji će obaviti reviziju za 2024. godinu. Pre su IT revizije realizovane od kompanije ugovorene putem javne nabavke.

Od 2018., KPŠF nastavlja imati angažovanog spoljnog člana u Komisiju za reviziju, prema zahtevu Zakona br. 05/L-116, koji menja Zakon br. 04/L-101 o penzionim fondovima na Kosovu. Ta vanjska članica je nezavisna od Upravnog odbora i Menadžmenta KPŠF-a.

PREPORUKE PODIGNUTE OD SPOLJNJEG REVIZORA I UNUTRAŠNJEG REVIZORA U 2024. I NAPREDAK

PREPORUKE

Tokom 2024. godine nije sprovedena obuka korisnika za oporavak, uprkos zahtevano Planom za oporavak od katastrofe. Proces procene i lečenja IT rizika, koji je deo IT strategije za period 2024–2026, još uvek nije završeno. Nedostatak formalizovanog procesa povećava rizik od praznina ili potencijalni nedostaci u procesu upravljanja kontinuitetom poslovanja.

Preporuka: Unapredite postojeće upravljanje kontinuitetom poslovanja sa sve relevantne detalje i različite scenarije pretnji, i uključuju u predstojećem procesu testiranja MVB-a. Pregled analize uticaja na poslovanje u kako bi se utvrdile kritične vrednosti plana za oporavak od katastrofe, RPO i RTO-ovi. Redovno sprovodite analize procene IT rizika i prilagođavajte se plan upravljanja rizicima za rešavanje identifikovanih rizika.

Ne postoje interni akti za proces upravljanja zaštitom od zlonamernog koda (antivirus/ antimalver). Dve od deset ranjivosti pronađenih u testu penetracije iz 2023. godine - jedna niskog rizika i jedna informacionog rizika - nisu rešene. Nijedan test penetracije nije sproveden 2024. godine.

Preporuka: Otkloniti preostale slabosti iz testa iz 2023. godine i u sledećem planiranom testu penetracije, ponovo testirati IT infrastrukturu, i da li su prethodne slabosti otklonjene.

Član 17.5. Postupaka rada i Uredbe Odbora utvrđuje: "Redovni sastanci Komisije za žalbe (KAN) će se održati najmanje četiri (4) puta godišnje, a KAN će nadgledati sve žalbe i otvorene zahteve." Tokom 2024. godine održana su samo dva sastanka jer se Komisija za žalbe sastajala samo kada je bilo žalbi za razmatranje.

Preporuka: Preporučljivo je da se sastanci održavaju četiri puta godišnje, kako se zahteva uredbom, ili da se uredba izmeni kako bi se sastanci održavali samo kada ima žalbe za razmatranje.

Za dva člana Menadžerskog odbora su konfigurisana u sistemu sa pravom odobravanja cene po jedinici. Međutim, ovi članovi nisu izvršili nijednu takvu radnju, uprkos što su imali tu mogućnost, osobe sa prekomernim pravima u konfiguracijama koje obavljaju radnje izvan svojih odgovornosti mogu dovesti u pitanje efektivnost sistema unutrašnje kontrole.

Preporuka: Preporučuje se da menadžment ukine pristup dvojici članova Menadžerskog odbora za ovlašćenje cena po jedinici.

Za izveštajno tromesečje, internet stranica KPŠF-a nije ažurirana. Menadžer za odnose sa javnošću (PRM) obavezan je dobiti potvrdu od rukovodioca jedinica najmanje svaka tri meseca kako bi obezbedio valjanost sadržaja internet stranice koja se veže sa njihovim odgovarajućim jedinicama. Zastarele ili netačne informacije mogu dovesti do dezinformacija doprinosioca i uzrokovati štetu ugledu.

Preporuka: Da se implementira strukturisani sistem informisanja kako bi se obezbedilo da rukovodioci jedinica pruže potrebne potvrde svaka tri meseca, kako se utvrđuje od OPP-a.

NAPREDAK/KOMENTAR

Uz posvećenost oficira Bezbednost informacija, procena IT rizik je planiran koji će se održati u maju 2025. godine.

Dokumentacija za menadžment Kontinuitet poslovanja/Testiranje kontinuiteta poslovanja, uključujući parametre primenljivo na ciljnu tačku Oporavak (RPO) i cilj Vreme čekanja za oporavak (RTO), očekuje se da će biti finalizovano pre sledećeg ciklusa Testiranje u decembru 2025.

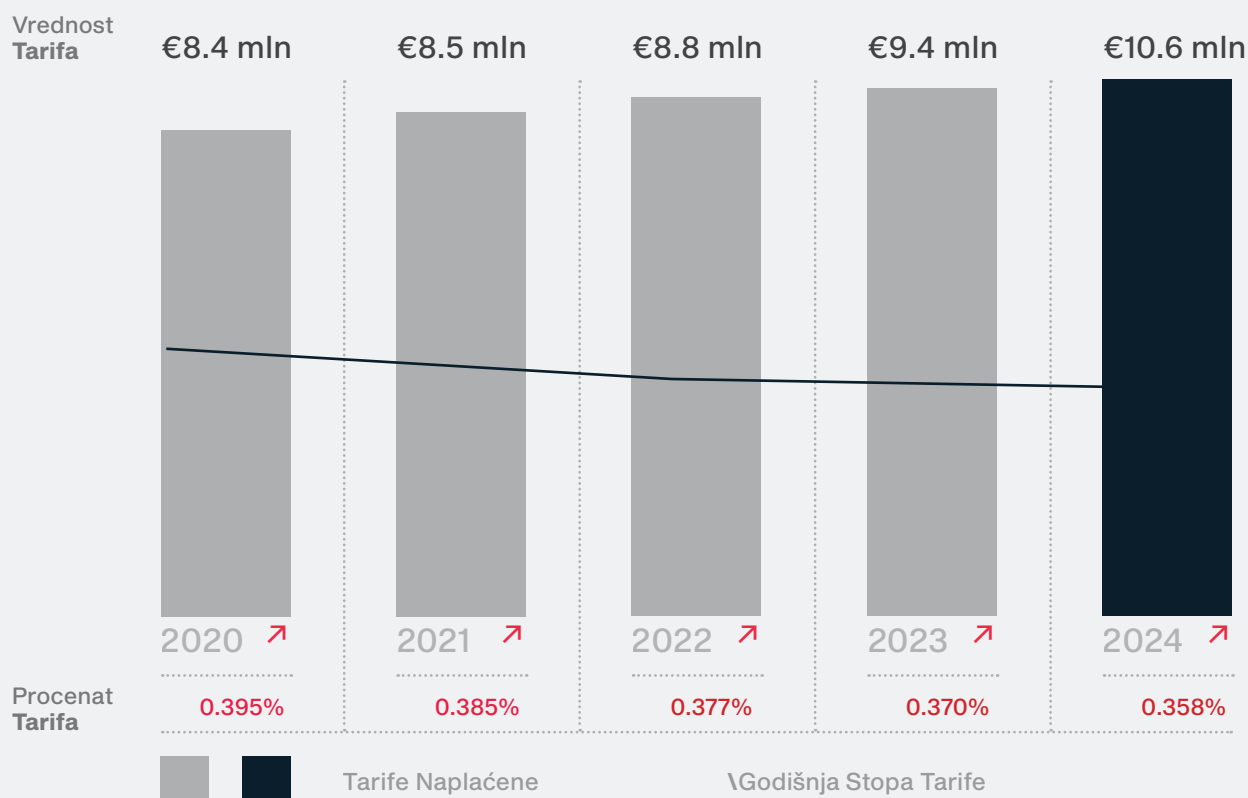
Proces upravljanja zaštita od zlonamernog koda dešava se, ali to treba formalizovati sa domaćom politikom.

Sledeći test penetracije je planirano za četvrti kvartal iz 2025. godine i dokazaće sanacija preostalih problema.

Postupci su izmenjeni da se sastanci održavaju kada postoje žalbe za razmatranje.

Pravo za ovlašćenje cene po jedinici oduzeto je dvojici članova Menadžerskog odbora, implementirajući preporuku unutrašnjeg revizora.

Menadžment se slaže sa nalazom i sada već ga je sproveo u skladu sa preporukom.

↗ Tarife Naplaćene

Godišnje tarife naplaćene na penziona sredstva za 2024. godinu smanjene su na ukupno 0.358% sredstava (2023: 0.370%).

Međutim, u nominalnoj vrednosti, tarife iz 2024., od 10.6 miliona evra, bile su veće nego u prethodnoj godini (2023.: 9.4 miliona evra).

Pored prihoda od naplaćenih tarifa, za 2024. godinu imali smo i ostale (netarifne) prihode, u vrednosti od oko 0.4 miliona evra. Tako, KPŠF je za 2024. godinu imao ukupne prihode od približno 11 miliona evra.

Od ukupnih prihoda KPŠF-a, oko 9.2 miliona evra namenjeno je za finansiranje investicionih troškova (2023.: 8.1 miliona evra), dok je 1.4 miliona evra bilo namenjeno za finansiranje operativnih troškova (2023.: 1.3 miliona evra).

Ali naplaćene tarife nisu u potpunosti potrošene. Investicioni troškovi ove godine bili su oko 5.7 miliona evra, dok su operativni troškovi bili oko 1.2 miliona evra. Dakle, troškovi za obe kategorije (investicije i operacije) bili su ukupno oko 6.9 miliona evra.

↗ Godišnja Stopa Tarife

Od viškova generisanih tokom godine, ili 4.1 miliona evra, 3.5 miliona evra vraćeno je učesnicima u penzionom fondu gde su tretirani kao ostali prihodi.

Ne-tarifni prihodi za 2024. godinu sastojali su se uglavnom od kamata na oročene depozite kod komercijalnih banaka i od razlike nominalnog iznosa refundiranog za preplate (ili pogrešna plaćanja) doprinosioca i njihove vrednosti prilikom refundiranja (63% odnosno 26%).

Finansiranje

KPŠF se finansira na sličan način kao i svi penzioni fondovi sa definisanim doprinosima, tj. naplatom tarifa nad sredstvima pod upravljanjem (penziona sredstva).

Kao neprofitna institucija, naplaćene tarife od KPŠF računima doprinosioca moraju pokrivati samo njegove troškove. Nivoi tarifa, prema preporukama Upravnog odbora, usvajaju se od Skupštine Kosova; obezbeđujući tako Skupštini indirektan način nivo kontrole nad troškovima KPŠF-a.

Prema izmenama u Zakonu br. 04/L-168, KPŠF naplaćuje investicionu tarifu za pokrivanje troškova koji se vežu za investiciju penzijskih sredstava i operativnu tarifu za pokrivanje ostalih troškova.

U poređenju sa 2023. godinom, KPŠF je smanjio naplaćene tarife (u procentima), za 2024., kako za operativne tako i za one investicione aktivnosti.

Operativna tarifa KPŠF-a, ove godine od 0.048% godišnje, nastavlja biti najniža u poređenju sa svim sličnim operaterima u regionu, ali je i među najnižima globalno.

Sa druge strane, način primene investicione tarife (od 0.310% godišnje) nije uporediv ni sa jednim od sličnih regionalnih penzijskih fondova, niti sa fondovima sličnim u svetu.

Standardni oblik tretiranja investicionih troškova od penzijskih fondova je da se, pored operativnog poreza koji se naplaćuje za upravljačke kuće, investicioni troškovi naplatiti na samog penzionog fonda; dakle, investicioni troškovi da se tretiraju kao troškovi fonda, a ne kao što imamo na Kosovu, gde se tretiraju kao troškovi entiteta koji upravlja fondom. Ovaj tretman rezultira neskladom između onoga što KPŠF naplaćuje kao investicionu tarifu (što se treba proceniti pre nego što godina počne) i troškova koji stvarno nastaju (nakon što godina završi).

➤ Tabela: Spisak usluga koje KPŠF pruža doprinosiocima

1.	Direktna usluga u kancelariji (usluga, savetovanje, informisanje) svakim radnim danom od 08:00 do 16:00 časova.	6.	Obaveštavanje elektronskom poštom i fizički o odlasku u penziju.
2.	Dostavljanje godišnjih izveštaja kući ili putem elektronske pošte.	7.	Apliciranje za povlačenje štednji i bankarskih transfera bez troškova naplaćenih od KPŠF-a.
3.	Štampanje izvoda u kancelariji KPŠF-a (za period do godinu dana).	8.	Besplatno održavanje računa za povlačenje štednji u fazama od komercijalnih banaka u zemlji.
4.	Potpuno održavanje štednog penzionog računa.	9.	Ugovor sa bankama o kamatama iznad proseka za štednje u programu faznog povlačenja.
5.	Elektronska služba za online pristup na ličnom penzionom računu i službi za komunikaciju putem poruka na Facebook.	10.	Preuzimanje izveštaja sa portala e-Kosova.

Troškovi

KPŠF, kao upravljačka kuća fonda, ima troškove za investicije penzijskih sredstava i za svoje operacije.

Investicioni Troškovi

Investicioni troškovi uključuju: tarife koje menadžeri fondova vode za investicije sredstava i pristup finansijskim tržištima; tarife CBK-a za transfer i održavanje sredstava; i ostali troškovi za brokere i staratelje sredstava.

Upravni odbor tokom konkurentskog procesa odabira investicionih fondova uzima za osnovu tarife koje menadžeri naplaćuju

za investiranje sredstava. Upravljački fondovi koji pružaju niže tarife imaju prednost u procesu odabira od KPŠF-a. Takođe treba imati u obzir da menadžeri fondova naplaćuju različite tarife za upravljanje u zavisnosti od investiranog iznosa kao i njihovu strategiju (aktivnu ili pasivnu).

Takođe, potencijalni mogući povrat ima uticaj na upravljačke tarife. Fondovi investicije na tržištu novca (kao primer) naplaćuju niže upravljačke tarife nego fondovi na akcionim tržištima ili i obveznicama.

Za 2024. godinu, investicioni troškovi činili su 82.1% troškova KPŠF-a (2023.: 84.7%). Oni u nominalnoj vrednosti bili su €5,660,155 (2023: €5,846,523). Od ukupnog iznosa investicionih troškova, €5,268,668 je bilo za angažovane investicione fondove, dok je €391,487 bilo za troškove trgovanja brokerima, dežurstva i ostalim investicionim troškovima.

Nivo realizacije troškova predviđenih za investicionu tarifu za 2024. godinu bio je 61.9% (2023.: 71.9%). Kao rezultat toga, za 2024. godinu imali smo suficit od €3,536,243 od investicione aktivnosti. Od ovog iznosa, odlukom Upravnog odbora, 3.5 miliona evra je vraćeno u penzioni fond.

Razume se da je zbog metodologije za određivanje planirane godišnje tarife za narednu godinu i realizovanih troškova, na koje uveliko utiču taktičke investicione odluke, stopa realizacije budžeta je teško predvidiva. Za ovu godinu je bilo znatno manje investicionih troškova zbog investicije u investicione fondove tržišta gotovine, posebno u prvoj polovini godine, koji i naplaćuju vrlo niske tarife za upravljanje sredstvima. Takođe ove godine bilo je angažovano više ETF fondova, koji uglavnom slede pasivne strategije, a koji imaju znatno niže tarife od investicionih fondova sa aktivnim upravljanjem rizikom.

Vredi zapamtiti da (obično) investicioni fondovi za aktivno upravljanje prosečno naplaćuju 0.5% do 1.0% za upravljanje fondovima. Dok, ETF-ovi imaju tarife od 0.2% pa do 0.7%.

82.1%
2024

84.7%
2023

Investiciona Tarifa

INVESTICIONI FONDOVI	2024	2023
	NETO VREDNOST TARIFA	NETO VREDNOST TARIFA
Vanguard – GSIF	€412,961	€25,311
BNY Mellon – RRF	--	€1,032,156
Nordea 1 – GSEF	€743,813	€670,184
Nordea 1 – SRF	€1,324,620	€1,279,152
Amundi – Euro Liquidity	€363,954	€95,363
S&P500 Minvol ETF	--	€44,748
Amundi MSCI Qual	€71,083	--
SP OilGas Expl ETF	€204,707	€196,774
Glob xUS Infr ETF	€346,300	€305,553
iShare US Infr ETF	€222,313	€247,168
BNP Clim. Impact	--	€78,014
Schroder ISF GSG	€75,913	€113,951
iSh. Glb Clean ETF	--	€69,258
Invesco KBW Bank ETF	€26,459	€184,077
Lyxor EUR 10Y Infl ETF	--	€110,437
Vanguard Value ETF	€27,650	€43,100
iSh MSCI Eur Value ETF	€239,873	€214,543
Lyx Stoxx Bank ETF	€17,542	€185,046
iShare Core Dividend ETF	--	€28,314
SPDR EU Energy ETF	€58,312	€55,102
W.Tree Metals ETF	€29,323	€132,005
W.Tree Physical Gold ETF	€8,526	€47,906
SPDR SP Eur Div Aristocrats ETF	€69,942	€53,012
W.Tree Crude Oil ETF	€139,450	€101,430
iShare MSCI Metals Mining ETF	€27,918	€181,046
Vanguard EuZ GovBond ETF	€18,736	€4,488
iShare Resid. M-Factor Real Estate ETF	€132,321	€5,492
Data & Infra. Real Estate ETF	€129,476	€6,608
Amundi MSCI Japan ETF	€78,054	--
SPDR Russell 2000 US SmlCp ETF	€79,615	--
Schroders SISF GSGF	€346,614	--
Invesco S&P500 Eur Hedg ETF	€69,328	--
Global X Data Center & Digital Infr. ETF	€2,116	--
iShares U.S. Digital Infr. & Real Estat	€1,749	--
UKUPNO TARIFE ZA INVESTICIONE FONDOVE	€5,268,668	€5,510,238
Troškovi CBK-a za transfere i održavanje	€79,465	€39,137
Troškovi za brokere, staratelje i ostali investicioni troškovi	€312,022	€297,148
UKUPNO INVESTICIONI TROŠKOVI	€5,660,155	€5,846,523

Operativni Troškovi

Operativni troškovi¹⁾ uključuju sve ostale troškove koji nisu direktno investicioni troškovi, a koji se sastoje od naknada, štampanja i objavljivanja izveštaja računa, najma kancelarije i ostalih operativnih troškova.

Za 2024. godinu, operativni troškovi su bili €1,233,417 (2023: €1,054,703) i činili su 17.9% ukupnih troškova KPŠF-a (2023.: 15.3%). Oni su bili za 178,714 evra veći nego prethodne godine (+16.9%).

U 2024. godini, predviđeni operativni budžet je realizovan u meri od 87.1% (2023.: 88.4%).

Za 2024. godinu, suficit od operativnih tarifa bio je €183,422, dok je €384,053 od ostalih prihoda, prilagođenih za rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u vrednosti od €6,267, čini da ukupan suficit od operacija za godinu bude €561,208.

Povećanje operativnih troškova ove godine uglavnom je došlo iz troškova za osoblje, sa novim zapošljavanjima koja su se dogodila tokom godine. Takođe, troškovi za Upravni odbor bili su veći, jer je tokom cele godine bilo angažovano pet članova Odbora, a još dva su imenovana u decembru. U poređenju ovo sa 2023. godinom, kada pet meseci u godini nije bio imenovan nijedan član Odbora.

Najznačajnije povećanje ove godine bilo je i u troškovima za dostavljanje godišnjih izveštaja, sa najvećim brojem izveštaja i obaveštenjima koji su dostavljeni doprinosiocima, uglavnom za godišnje izveštaje.

Cifre za svaku budžetsku liniju prikazuju se u tabeli na sledećoj stranici, dok su detaljna objašnjenja data u priloženim finansijskim izveštajima.

17.9%
2024

15.3%
2023

¹⁾

Za više informacija, molimo vas pozovite se na revidirane finansijske izveštaje, koji su, kako se zahteva Zakonom o penzionim fondovima, pripremaju u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Tabela operativnih **Troškova**

	2024		2023	
	u vrednosti	u procentima	u vrednosti	u procentima
Troškovi osoblja	€769,812	62.4%	642,021	60.9%
Troškovi za Upravni odbor	€96,053	7.8%	62,606	5.9%
Amortizacija i revalorizacija	€105,332	8.5%	100,392	9.5%
Dostavljanje izveštaja i korespondencije	€116,166	9.4%	99,784	9.5%
Troškovi za rad kancelarije	€30,793	2.5%	38,729	3.7%
Održavanje softvera	€18,015	1.5%	12,243	1.2%
Tarife CBK-a za nadzor	€21,253	1.7%	19,530	1.8%
Stručne usluge/ugovarači/konsultanti	€14,186	1.2%	25,128	2.4%
Vanjska revizija	€19,000	1.5%	15,700	1.5%
Kamata na zakupninu	€11,040	0.9%	13,344	1.3%
Obuke, putni i ostali troškovi za osoblje	€14,788	1.2%	6,548	0.6%
Komunikacija	€6,714	0.5%	5,889	0.5%
Javno obrazovanje i obaveštenja	€1,165	0.1%	6,213	0.6%
Bankovne tarife	€1,977	0.2%	2,141	0.2%
Ostali troškovi	€7,123	0.6%	4,435	0.4%
UKUPNO OPERATIVNI TROŠKOVI	€1,233,417	100.0%	1,054,703	100.0%

02

AKTIVNOSTI

Upravni odbor - Menadžment
Upravljanje računima
Izjednačavanje doprinosa
Služba za klijente

Aktivnosti Upravnog Odbora

Glavna odluka Upravnog odbora KPŠF-a za 2024. godinu bila je usvajanje Izjave o investicionim principima (IIP), na snagu od 1. aprila 2024. godine, koja je izjava u potpunosti ažurirana od prethodne verzije dokumenta. U ovoj IIP, također je pokrenuto i osnivanje Balansiranog portfolija za starost od 58 do 62 godine, zatvarajući vrlo važan ciklus upravljanja investicionim rizikom prilagođen dobi doprinosioca. Konzervativni portfolio, za starost od 63 godine pa naviše, već je kreiran u februaru 2022. godine.

U ovoj IIP, određeno je da će deo direktne odgovornosti Upravnog odbora i dalje biti godišnji pregled IIP-a, godišnji pregled Strategije alokacije sredstava te razmatranje i usvajanje tarifa angažovanih investicionih fondova.

Istovremeno, Upravni odbor u ovoj IIP odlučio je delegirati neke od odgovornosti odlučivanja Upravnog odbora o investicijama u Investicionu komisiju (IK) i Menadžerski odbor.

Dok je Investiciona komisija bila dugogodišnja struktura u KPŠF-u (sastavljena od pet članova Upravnog odbora sa odgovarajućim iskustvom), Menadžerski odbor je struktura stvorena 2024. godine, u sastavu od Menadžerskog direktora i tri direktora: Direktora za finansije i IT, Direktora za operacije i Direktora za investicije i izveštavanje.

Odbor u IIP utvrdio je da će odluke o investicijama na globalnim tržištima biti odgovornost Investicione komisije, dok će učešće na aukcijama obveznica Kosova i investicijama u bankarske depozite na Kosovu biti odgovornost Menadžerskog odbora. U svakom slučaju, Upravni odbor se odmah informiše nakon svakog odlučivanja od ove dve strukture.

Na nivou Investicione komisije, ove godine doneseno je 12 odluka za dodatne investicije na globalnim tržištima, ukupne vrednosti od oko 1.06 milijardi evra. Dok, za iste ove investicije na globalnim tržištima, IK je donela još 9 odluka o povlačenju investicija u ukupnoj vrednosti oko 767 miliona evra.

Pored odluka o investicijama, Odbor je razmotrio i usvojio pregled strategija i operativnog plana za većinu oblasti rada KPŠF-a tokom ove godine. Odbor je razmatrao i pregledao godišnji budžet KPŠF-a, zajedno sa predlogom o nivou upravljačkih tarifa za 2025., za usvajanje u Skupštini Kosova. Pored toga, diskutovani su i usvojeni različiti unutrašnji izveštaji KPŠF-a (Godišnji izveštaj za 2023., tromesečni izveštaji unutrašnje revizije i Plan učinka za 2025.).

Deo angažmana Odbora bili su i sastanci sa Centralnom bankom Kosova i redovnim komisijama Skupštine Kosova. Članovi Odbora su učestvovali i u važnim međunarodnim aktivnostima o investicijama i penzijskim fondovima.

Aktivnosti Menadžmenta

Sa izvršenim izmenama odlučivanja u 2024., aktivnosti menadžmenta biće podeljene na a) nivo Menadžerskog odbora (za aktivnosti delegirane od Upravnog odbora o investicijama) i b) nivo Menadžmenta za ostale uobičajene dnevne operativne dužnosti. Menadžerski odbor se sastoji od Upravnog direktora i tri direktora, dok se Menadžment od Upravnog direktora, direktora i menadžera.

Na nivou Menadžerskog odbora, Menadžment je pomagao Odboru i Investicionoj komisiji u pregledu IIP-a, odabiru menadžera imovine, brokera, investicijama u aukcije Vlade Kosova i investicijama u bankovne depozite na Kosovu. Što se tiče investicija u obveznice Kosova, Menadžerski odbor je doneo 13 takvih odluka, u vrednosti oko 157 miliona evra. Dok je preduzeo oko 103 miliona evra u 10 bankovnih depozita.

Dok, na nivou Menadžmenta, nastavio je obezbediti da svi dnevni procesi (operacije) funkcionišu bez prekida. To podrazumeva da su podaci i informacije o doprinosiocima bezbedni, da se usluge pružaju po visokim profesionalnim standardima i da korisnici penzija primaju isplate na vreme. Takođe se obezbeđuje da se periodični izveštaji, uključujući godišnji izveštaj, sastavljaju i dostavljaju nadzornim institucijama i Regulatoru na vreme ili onoliko koliko se zahteva; da se transferi penzijskih sredstava u investicione fondove i na KPŠF račun realizuju tačno; i da se komunikacija sa menadžerima sredstava i brokerima vrši u skladu sa najvišim profesionalnim standardima i pravnom tačnošću.

Pre svega, mora se garantovati da su sve finansijske transakcije u potpunom skladu sa pravilima, zakonima i standardima (i međunarodne) na snazi.

Upravljanje Računima

➤ **Više od 585 hiljada obaveštenja o stanju računa dostavljeno je poštom i e-mejlom.**

Od ukupno 874,194 računa koja su otvorena od osnivanja u KPŠF, u ciklusu iz 2024. godine dostavljeno je 585,498 izveštaja, od kojih 425,548 putem e-mejla, a 159,950 poštom.

Za 2024. godinu dostavljeno je 20,599 više izveštaja nego prethodne godine, od kojih je 23,476 izveštaja manje dostavljeno putem e-mejla, a 2,877 izveštaja više poštom. Glavni uticaj na povećanje broja dostavljenih izvoda imalo je otvaranje 39,231 novih računa tokom godine.

Godišnji izveštaji se ne dostavljaju u slučajevima kada učesnik: 1) nije imao nijednu transakciju u poslednje tri godine (kako je predviđeno zakonom); 2) nema email adresu ili fizičku adresu u registre KPŠF-a; kao i 3) izvršio je trajna povlačenja penzijskih štednji.

Broj osoba sa trajnim povlačenjem od osnivanja dostigao je na 80,901.

Za ovu godinu imali smo 56,867 zaposlenih i 3,771 samozaposlenih koji su plaćali doprinose u prethodnoj godini, ali ne i u 2024. godini, dakle su pasivizovani. Dok, 9,691 zaposlenih i 329 samozaposlenih se ponovo vratilo 2024. godine jer nisu doprinosili tokom 2023. godine, dakle su ponovo aktivirani.

Poslodavci su prosečno prijavili i platili za 9.42 meseca 2024. godine, sa blagim padom od prethodne godine (2023.: 9.57); i samozaposleni za 3.37 tromesečja 2024. godine, nepromenjeno od prethodne godine (2023.: 3.37).

KPŠF je tokom godine otvorio 39,231 novih individualnih računa (2023.: 41,968), dovodeći ukupan broj otvorenih računa od osnivanja na 874,194.

Od novootvorenih računa tokom godine 39,064 od njih bilo je za početne doprinosioce, tj. koji su počeli doprinositi 2024. godine, dok se ostali deo (879) bilo je slučajeva doprinosioca iz prethodnih godina, za koje je KPŠF primio bilo uplatu ili informacije u 2024. godini.

Tokom godine bilo je 49,080 poslodavaca i 26,028 samozaposlenih koji su plaćali doprinose za izveštajnu godinu (2023.: 46,937 i 26,878, respektivno). Dakle, dok se broj poslodavaca povećao za 4.6% u 2024. godini, broj samozaposlenih se smanjio za 3.2%.

9.42%
2024

9.57%
2023

PROSEČNI BROJ
MESECA ZA KOJE
SU POSLODAVCI
UPLATILI
DOPRINOSE

Izjednačavanje Doprinosa

➤ **Nealocirani doprinosi su bili 0.08% od ukupnih doprinosa prikupljenih od osnivanja.**

Na računu KFŠF-a, zajedno sa penzionim doprinosima, može se desiti da se plate novčane kazne i kamate naplaćene od PAK (prema poslodavcima) zbog neblagovremenog prijavljivanja ili neplaćanje penzijskih doprinosa. Ove novčane kazne pripadaju PAK-u, stoga KPŠF, na tromesečnim osnovama u saradnji sa PAK-om, vrši njihovu identifikaciju i prenos (refundiranje) u PAK. Međutim, uvek se dešava da postoje doprinosi koji se primaju, a za koje nema informacija kome pripadaju ili da li su uopšte doprinosi; i oni ostaju nealocirani.

I u ovom slučaju, u trenutku kada se svi izveštaji potvrde, KPCF pokreće povrat PAK-u sredstava koja nisu penzijski doprinosi. Međutim, vredno podsetiti da se neizjednačeni doprinosi, koji su stariji od šest godina, prema zakonodavstvom na snazi, vraćaju u budžet Kosova nakon što Odbor obavesti Vladu Kosova da je iscrpio mogućnosti alokacije ovih sredstava odgovarajućim doprinosiocima. Dok, nakon što se izvrši transfer ovih sredstava, zakon na snazi je sačuvao pravo doprinosiocima da im se, kad god obezbede informacije o ovim doprinosima, isti refundirati sa vrednošću doprinosa, dodajući prosečni povrat od investicije KPŠF-a za period od trenutka plaćanja pa do datuma refundiranja.

Upravni odbor i Menadžment KPŠF-a nastavljaju imati na spisku angažmana izjednačavanje sredstava za novije periode od šest godina, a posebno za plaćanja poslednje godine. Tako i za 2024. godinu Upravni odbor je postavio cilj za nealocirana sredstva, dajući ovom procesu, nastavak pažnje u svakodnevnim operacijama institucije.

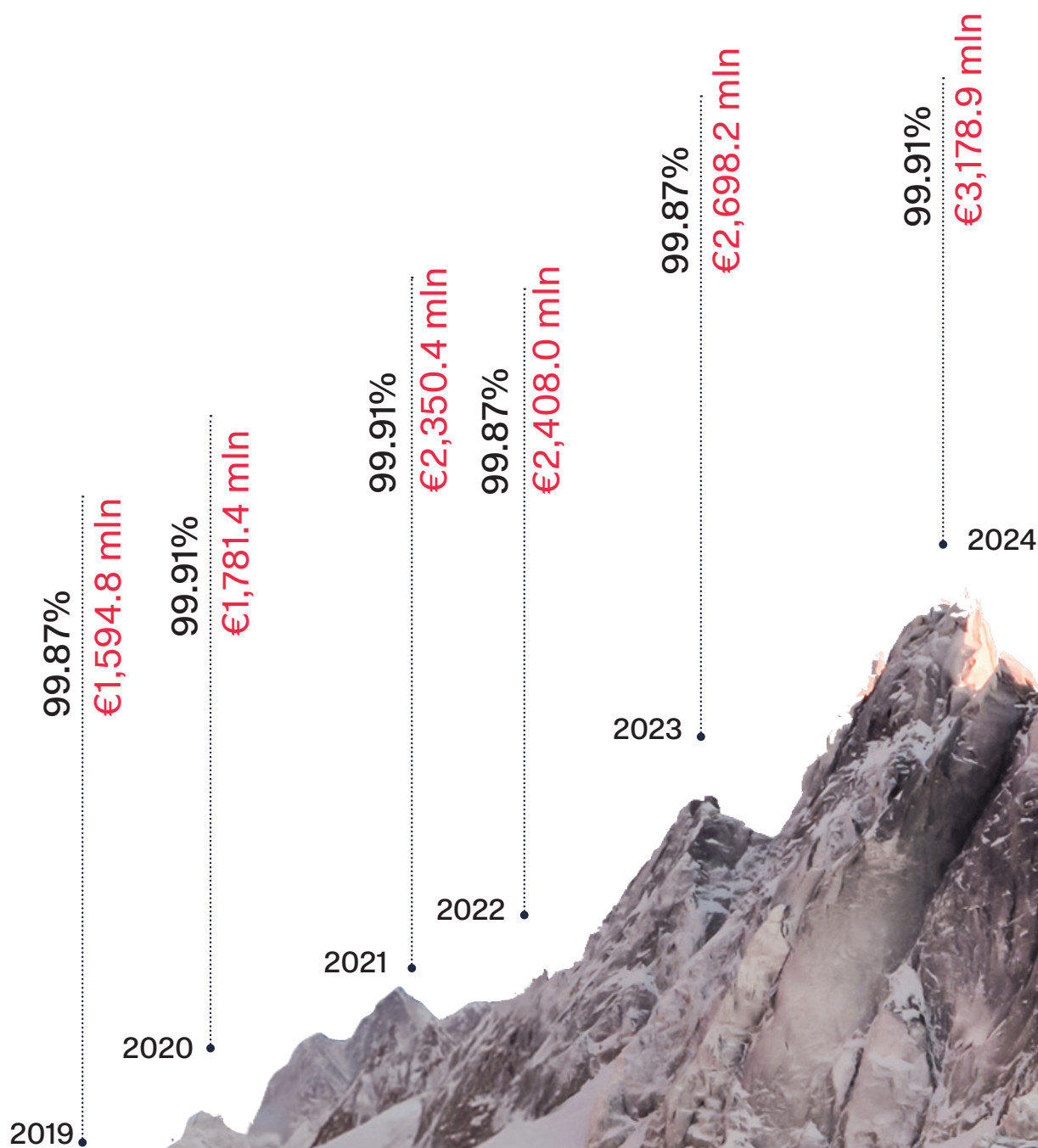
Ove treba napomenuti da, pored činjenice da je tačnost izveštavanja o penzionim doprinosima značajno poboljšana (putem EDI portala u PAK-u), takođe se primećuje da doprinosioci sve više izražavaju interes za stanje penzijskih štednji, odražavajući tako povećanje svesti o važnosti penzionog doprinosa.

Podsećamo ovde da glavni razlozi neizjednačavanja doprinosa su: (i) novčane kazne i kamate za zakašnjele prijave/plaćanja; (ii) poslodavci dostavljaju platni spisak, ali vrše potplate ili preplate doprinosa; (iii) podaci o doprinosiocima na spisku (lični broj ili ime) su nevažeći; (iv) poslodavci vrše uplate, ali ne dostavljaju detaljan spisak doprinosioca za iste (ponovne procene od inspektore); i (v) izvor plaćanja (poslodavac ili period) nije identifikovan.

Na kraju 2024. godine, vrednost ukupnih nealociranih doprinosa bila je 2,395,695 evra, što je smanjeno od prethodne godine, kada je bila 3,192,323 evra. Smanjenje neizjednačenih sredstava uglavnom je došla zbog povrata novčanih kazni i kamata iz prethodne godine tokom ove godine.

	Dana 31. decembra 2024.	Dana 31. decembra 2023.
Nealocirani doprinosi	€2,395,695	€3,192,323
Kumulativni doprinosi izjednačeni do datuma izveštavanja	€3,181,841,320	€2,701,808,625
Nealocirani doprinosi kao procenat izjednačenih doprinosa do datuma izveštavanja	€0.075%	€0.118%

Bilans fondova na Individualnim Računima

Služba Klijenata

➤ **KPŠF ima jedinu kancelariju za usluge u Prištini, ali penzione usluge se pružaju još u šest regionalnih kancelarija PAK-a.**

Kosovski penzijski štedni fond posluje od osnivanja sa jednom kancelarijom za usluge, sa sedištem u Prištini. Ali penzijske usluge za: štampanje izveštaja računa, apliciranja za penziju i informisanje o penzijskim štednjama se pružaju još u šest regionalnih kancelarija PAK-a. Ova odlična institucionalna saradnja između KPŠF-a i PAK-a omogućila je usluge u svim glavnim centrima zemlje bez dodatnih troškova za KPŠF u zapošljavanju osoblja, plaćanju zakupa regionalnih kancelarija i drugih operativnih troškova.

KPŠF pruža svoje usluge u Prištini kroz angažovanje šest penzijskih službenika, recepcionara, službenika bezbednosti i menadžera jedinice. U određenim periodima angažovani su jedan do dva praktikanta, koji pružajući usluge klijentima, stvaraju i prve radne navike.

Od 2022., kada je promenjen sistem upravljanja računima (IPSA), institucija je ažurirala i način tretiranja uslugama. Pružanjem mogućnosti elektronskog preuzimanja izveštaja računa sa državnog portala e-Kosova (osim od e-Trust), sada već najtraženija usluga (dobijanje izveštaja), lakša je nego ikad pre.

Tokom 2024. godine, bilo je 174,743 doprinosioca koji su dobili usluge iz kancelarije KPŠF-a i regionalnih kancelarija PAK-a u šest regiona Kosova. Izuzetno je pozitivno što sada već većina doprinosioca je samouslužena, uzimajući izveštaj svog računa u KPŠF putem portala e-Trust i e-Kosova. Broj samousluga obavljenih ove godine na e-Trustu premašio je cifru 520 hiljada.

Dok, broj doprinosioca koji su preuzeli izveštaj sa e-Kosova takođe se značajno povećao i premašio je cifru od 350 hiljada samousluživanja, bivajući očigledno najveći broj ikada. Dakle, zajedno, od e-Trusta i e-Kosova, sami doprinosioci su ove godine obavili više od 870 hiljada usluga.

Najtraženije usluge ove godine su:

Štampanje izveštaja računa sa 45,540 odštampanih izveštaja. Ovaj broj je predstavljao 26% svih usluga koje je KPŠF pružio u svojoj kancelariji u Prištini i regionalnim kancelarijama PAK-a.

Dok samo u kancelariji KPŠF-a, ove godine su najtraženije usluge bile: štampanje izveštaja računa (13,061 slučajeva), usvajanje zahteva za otvaranje e-Trust računa (27,056 slučajeva), ažuriranje adresa (9,315 slučajeva), usvajanje aplikacija za penziju (7,947 slučajeva) i ostale usluge za ažuriranje podataka (8,328 slučajeva).

U regionalnim kancelarijama PAK-a, najtraženija usluga bila je štampanje izveštaja sa 32,478 slučajeva, čineći 51.1% svih pruženih usluga u regionima dok je druga usluga bila kontrola bilansa računa (u 31,017 slučajeva).

Pored svih usluga koje su pružene u kancelariji, KPŠF je pripremio i dostavio godišnje izveštaje za 2024. godinu svim aktivnim doprinosiocima. Od ukupno 793,293 računa bez trajnih povlačenja, u ciklusu iz 2024. godine dostavljeno je 585,858 izveštaja, od kojih 425,908 putem e-mejla i 159,950 poštom (2023.: 449,024 putem e-mejla i 157,073 poštom).

I doprinosiocima koji odlaze u penziju u starosti (dakle blizu 65 godina) redovno im se dostavljaju pisma poštom ili e-mejlom; gde ih informiše o vremenu odlaska u penziju i o postupcima apliciranja za povlačenje štednji. Takođe, počevši od 2022. godine, svi doprinosioci koji navršše dob od 63 godine i budu prebačeni u Konzervativni portfolio prethodno se obaveštavaju o ovom kretanju. Isto, od aprila 2024., i svi doprinosioci koji navršše dob od 58 godina, i prebacuju u Balansirani portfolio, obaveštavaju se o ovom kretanju.

BROJ
RAČUNA
U e-TRUST

2024
339,410

2023
316,140

BROJ
SAMOPOSLUŽIVANJA
OD DOPRINOSIOCA
U e-TRUST i e-Kosova

2024
870,000

2023
610,497

BROJ
USLUGA
PRUŽENIH
IZ KANCELARIJE KPŠF-a I
KANCELARIJE PAK-A -
ZA POJEDINCE I
POSLODAVCE

2024
174,743

2023
235,224

DODAVANJE BROJA
RAČUNA U e-TRUST

2024
 +7%

2023
 +5%

#e-TRUST je usluga bazirana
na internetu koja se pruža
za sve doprinosioca od
2010. godine

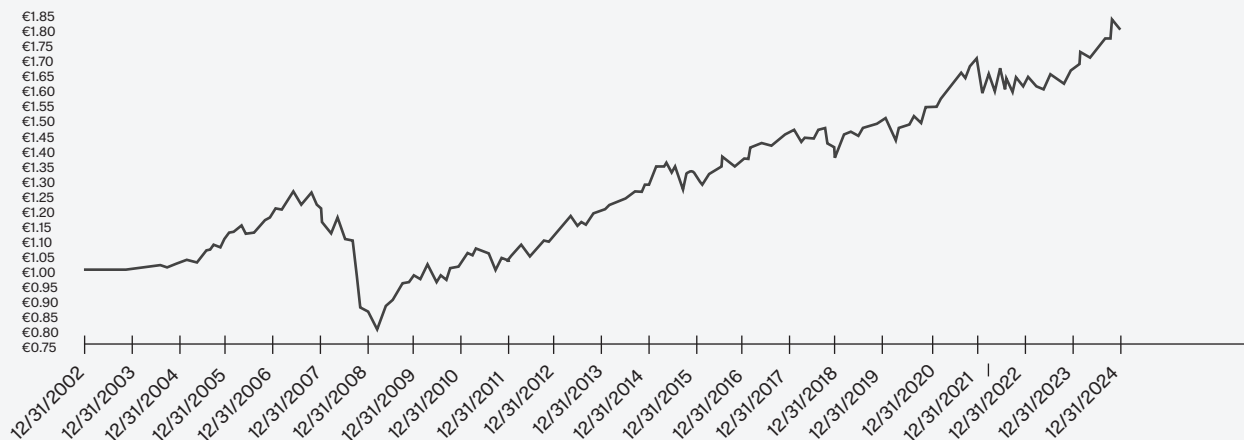
03

INVESTICIJA PENZIJSKIH SREDSTAVA

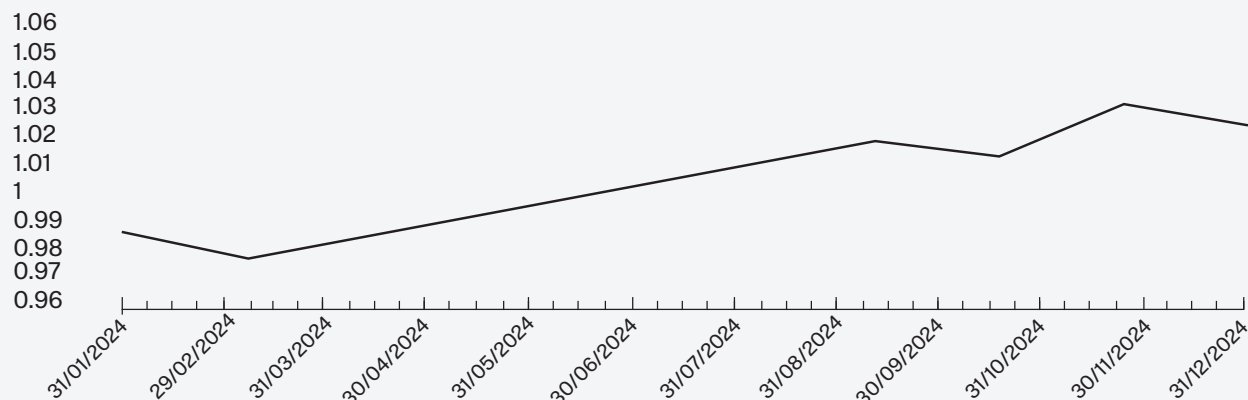
Izjava o investicionim principima
Raspodela investicija prema strateškoj alokaciji
Geografska raspodela
Glavni izdavači
Klase imovine i valute
Učinak investicija i poređenje

➤ {Bezbednost penzijskih štednji; raznolikost investicija; maksimiziranje povrata za preuzeti nivo rizika i održavanje adekvatne likvidnosti su jezgro odmerenih investicionih principa KPŠF-a}

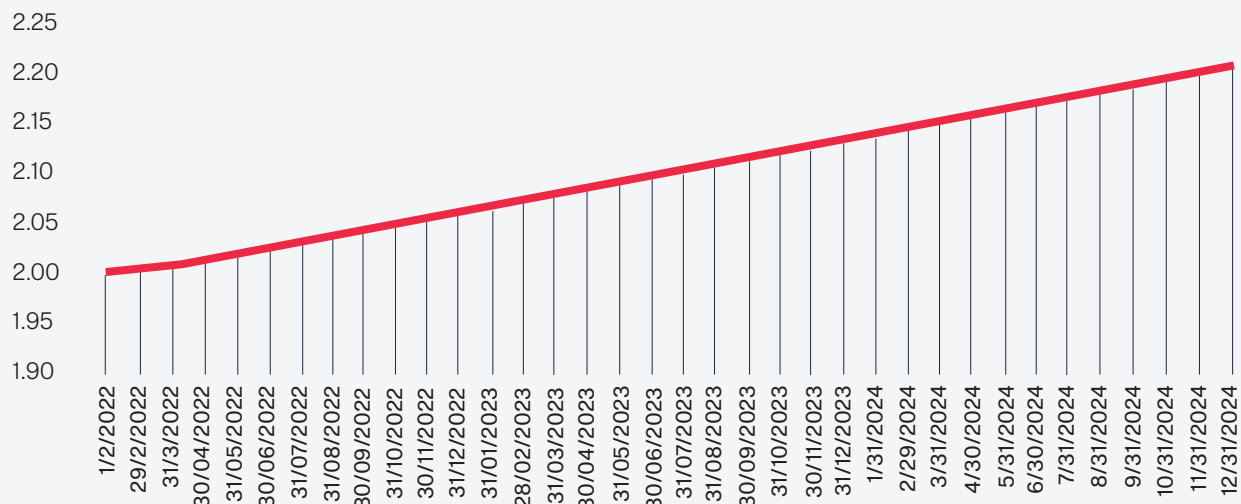
➤ KRETANJE CENE JEDINICE STANDARDNOG PORTFOLIJA OD OSNIVANJA

➤ KRETANJE CENE JEDINICE BALANSIRANOG PORTFOLIJA OD OSNIVANJA

➤ KRETANJE CENE JEDINICE KONZERVATIVNOG PORTFOLIJA OD OSNIVANJA

Izjava o Investicionim principima

Prema Izjavi o investicionim principima (IIP), revidiranoj i na snazi od 1. aprila 2024., KPŠF će donositi investicione odluke postupajući samo u najboljem interesu učesnika, pridržavajući se sledećih prioriteta:

- a) Bezbednost sredstava;
- b) Diverzifikacija investicija;
- c) Maksimalni povrat od investicije u skladu sa bezbednošću sredstava; i
- d) Održavanje dovoljne likvidnosti.

Upravni odbor će se potruditi da obezbedi da KPŠF ima:

- a) Efektivne i efikasne investicione procese;
- b) Odgovarajući nivo stručnosti za investicionu analizu i delatnost uopšte; i

c) Rigorozan pristup upravljanja troškovima za investicije i operacije.

Upravni odbor će takođe uzeti u obzir da:

- a) KPŠF je dugoročni investitor;
- b) Postoji potreba za diversifikaciju na efektivan način između različitih klasa imovine i unutar određene klase imovina;
- c) Iako se investicioni učinak meri - a povlačenja štednji se plaćaju učesnicima - u evrima, to ne treba ograničavati investiciju samo na Evro imovini; i
- d) Učesnici moraju očuvati svoje poverenje u instituciji KPŠF-a, iz kog razloga je i potrebna pažljiva investiciona politika.

Takođe, prema IIP-u, Merač inflacije određen od Upravnog odbora je Godišnji indeks potrošačkih cena Kosova, objavljen od Agencije za statistiku Kosova. Postavljanje inflacije kao cilj ključno je za održavanje fokusa ne samo na zaštiti već i na povećanju realne vrednosti imovina.

➤ Podela portfolija po starosti i investicionim specifikacijama:			
Portofolio Grup-mosha	Standardni 15-57 godina	Balansirani 58 – 62 godina	Konzervativni 63 vjeç e sipër
Cilj investicije ¹⁾	Veći rast sredstava, koji premašuje sa +3% prosečni 10-godišnji prosek inflacije na Kosovu.	Prosečan/visok rast sredstava, koji premašuje sa +2% 10-godišnji prosek inflacije na Kosovu.	Bezbednost i stabilnost sredstava, ista ili iznad prosečne stope obveznica Kosova za poslednje dve godine.
Qasja e investimeve	Pravcem ka dugoročnim imovinama sa očekivanjem za većim povratom, za pružanje najvećeg potencijala za rast	Balansirani alokacija između dugoročnih imovina i onih niskog rizika, za prelazak učesnika iz faze rasta u onoj pre penzionisanja.	Pravcem ka imovini sa nižim rizikom i niskim/prosečnim očekivanim povratom, kako bi se smanjili efekti velikih, kratkoročnih fluktuacija na tržištima.
Toleranca për risk	Umerena - Visoka	Umerena	Niska
Likuiditeti	Niska potreba za likvidnošću koja se lako može ispuniti od ulaznih doprinosa i/ili dnevnih instrumenata kojima se može trgovati.	Niska potreba za likvidnošću koja se lako može ispuniti od ulaznih doprinosa, transfera u portfeljima ili dnevnim instrumentima kojima se može trgovati.	Umerena potreba za likvidnošću koja bi se trebala lako ispuniti transferima u portfeljima i održavanjem odgovarajućeg nivoa gotovine.

¹⁾ Odbor zadržava pravo da odredi dodatne referentne tačke za učinak, rizik i likvidnost investicija.

INVESTICIONI UNIVERZUM

Penziona sredstva se investiraju u različite vrste klasa imovine, kao akcije, obveznice, roba i tržište novca. Investicije se realizuju direktno ili putem niza zakonskih struktura i investicionih fondova (npr. zajedničkim i trgovačkim fondovima) koji se smatraju prikladnim za KPŠF kao penzioni fond i dugoročni investitor. Direktno investicije treba uglavnom vršiti u hartijama vrednosti kojima se javno trguje na regulisanim tržištima. Investicije u: (a) hartijama vrednosti kojima se ne trguje javno na reguliranim tržištima; i (b) obveznice neinvesticionog rejtinga; treba držati na niskom nivou. Ista stvar će važiti na specifične hartije vrednosti unutar investicionih fondova.

Derivati, ako ima, mogu se koristiti samo za zaštitu protiv rizika i trebaju se preduzeti na pažljiv i isplativ način, uzimajući u obzir moguće izloženosti prema jednoj strani ili drugim derivatima.

Sredstva se moraju diverzifikovati na dovoljan i efektivan način kako ne bi bila isključivo ovisna o bilo kojoj određenoj klasi imovine, izdavača ili investicionom fondu.

Celi IIP se može preuzeti sa web stranice na linku u nastavku: [Izjava o investicionim principima](#).

Raspodela Investicija prema Strateškoj Alokaciji

Prema Izjavi o investicionim principima, na snazi od 1. aprila 2024., utvrđuju se investicione granice (limiti) za sva tri investiciona portfelja. U slučaju prekoračenja ovih granica na datum izveštavanja, na raspolaganju su tri meseca vremena za povrat investicija unutar granica. U tabeli u nastavku su podaci o strateškoj alokaciji i odgovarajućim granicama za datum 31. decembar 2024.

Od ukupno €3,181,841,320 neto izjednačenih sredstava na dan 31. decembra 2024.: 1) €2,652,013,991 pripadalo je Standardnom portfoliju (doprinosiocima starosti od 15 do 57 godina); 2) €376,412,634 pripadalo je Balansiranom portfoliju (doprinosiocima starosti od 58 do 62 godine) i 3) €153,414,695 pripadalo je Konzervativnom portfoliju (doprinosiocima starosti od 63 godine i naviše).

➤ Investicije strateške alokacije po težini i granicama dana 31. decembra 2024.

KLASIFIKACIJA	STANDARDNI PORTFOLIO		BALANSIRANI PORTFOLIO		KONZERVATIVNI PORTFOLIO	
	TEŽINA	GRANICA	TEŽINA	GRANICA	TEŽINA	GRANICA
RAST	54.4%	50-80%	44.4%	40-65%	--	--
Pasivne akcije	45.4%	40-60%	30.6%	25-40%	--	--
Aktivne akcije	9.0%	10-40%	13.8%	15-25%	--	0-10%
Tematske/individualne akcije	--	0-15%	--	--	--	--
Realne imovine - rast	--	0-10%	--	--	--	--
Obveznice - nizak rang	--	0-5%	--	--	--	--
STABILNOST	31.7%	31.7%	45.5%	20-60%	89.6%	50-99%
Obveznice - Trezor Kosova	7.5%	7.5%	29.2%	20-60%	83.7%	50-99%
Obveznice - Investicioni rejting	3.3%	3.3%	0.0%	0-25%	--	0-30%
Višestruke imovine	8.5%	8.5%	4.3%	0-25%	--	0-10%
Realne imovine - stabilizacije	8.7%	8.7%	--	--	--	--
Oročeni depoziti	3.7%	3.7%	12.1%	0-20%	5.9%	0-20%
TAKTIK	1.0%	1.0%	4.6%	0-10%	--	0-10%
Sve klase imovine	1.0%	1.0%	4.6%	0-10%	--	--
LIKVIDNOST	13.0%	13.0%	5.4%	0-40%	10.4%	1-30%
Tržišta novca	12.6%	12.6%	4.5%	0-40%	10.2%	0-29%
Tekući račun	0.3%	0.3%	1.0%	0-1%	0.2%	1-10%

Geografska Raspodela Investicija

(SVI PORTFELJI)*

zemlja	SEVERNA AMERIKA	EVROPA	AZIJA I OKEANIJA	OSTALO
iznos	€1,524,536,453	€1,402,311,966	€155,869,645	€100,320,487
procenat	47.90%	44.06%	4.90%	3.15%

PENZIJSKA SREDSTVA SE INVESTIRAJU PUTEM OTVORENIH FONDOVA KOJI SE RUKOVODE OD MENADŽERA OVIH FONDOVA U AKCIJE, DUŽNIČKE INSTRUMENTE, GOTOVINU I DRUGE FINANSIJSKE INSTRUMENTE SVETSKIH KORPORACIJA I SUVERENIH DRŽAVA. NA KRAJU 2024. GODINE, KPŠF JE IMAO DIREKTNE I INDIREKTNE INVESTICIJE U FINANSIJSKE INSTRUMENTE 3,312 SVETSKIH IZDAVAČA (2023.: 1,993).

	DRŽAVA	SREDSTVA	PROCENAT
1.	SAD	€1,481,181,249	46.53%
2.	KOSOVO	€601,351,769	18.89%
3.	FRANCUSKA	€236,743,016	7.44%
4.	VELIKA BRITANIJA	€130,540,184	4.10%
5.	JAPAN	€103,894,862	3.26%
6.	ITALIJA	€94,453,434	2.97%
7.	NEMAČKA	€65,643,763	2.06%
8.	HOLANDIJA	€44,614,299	1.40%
9.	KANADA	€41,565,471	1.31%
10.	ŠVAJCARSKA	€39,316,198	1.24%
11.	ŠPANIJA	€38,624,220	1.21%
12.	AUSTRIJA	€33,453,031	1.05%
13.	ŠVEDSKA	€27,840,327	0.87%
14.	LUKSEMBURG	€20,024,303	0.63%
15.	IRSKA	€19,922,199	0.63%
16.	DANSKA	€14,338,915	0.45%
17.	FINSKA	€13,962,532	0.44%
18.	AUSTRALIJA	€12,842,239	0.40%
19.	BELGIJA	€10,828,317	0.34%
20.	TAJVAN	€9,368,089	0.29%
21.	KINA	€8,538,721	0.27%
22.	SINGAPUR	€7,637,727	0.24%
23.	NORVEŠKA	€5,363,849	0.17%
24.	PORTUGAL	€4,800,958	0.15%
25.	IZRAEL	€4,758,813	0.15%
26.	HONG KONG	€4,287,307	0.14%
27.	JUŽNA KOREJA	€2,845,501	0.09%
28.	BRAZIL	€1,986,270	0.06%
29.	MEKSIKO	€1,029,429	0.03%
30.	BERMUDA	€760,304	0.02%
31.	INDONEZIJA	€725,117	0.02%
32.	URUGVAJ	€684,841	0.02%
33.	TAJLAND	€541,871	0.02%
34.	JUŽNA AFRIKA	€539,540	0.02%
35.	NOVI ZELAND	€429,398	0.01%
36.	GRČKA	€296,901	0.01%
37.	SLOVAČKA	€193,751	0.01%
OSTALO		€97,109,836	3.06%

Glavni Plasmani

klase imovina

➤ U Trezoru Republike Kosova bila su investirana 13.7% sredstava.

Spisak 25 glavnih izdavača KPŠF sredstava prikazuje se u nastavku. KPŠF stvara izloženost prema ovim izdavačima na direktan način (kao bankarski depoziti i obveznice Kosova, obveznice u Evrozoni) i indirektan (zajednički i trgovački fondovi).

Kao što se razlikuje, Trezor Republike Kosova bio je ubedljivo najveći plasman u jednom entitetu i za 2024. godinu.

Treba podsetiti da zakonska ograničenja zahtevaju da KPŠF ne prelazi plasmane kao što sledi: a) ne više od 30% u Trezoru Kosova; b) ne više od 20% sredstava u dužničkim obveznicama jednog izdavača ocenjenog sa AA ili više; c) 10% u obveznice procenjene sa A ili više; d) 5% u obveznice procenjene sa BBB ili niže; e) ne više od 5% sredstava kod jednog izdavača za akcije; i f) do 1% u obveznice procenjene BB+ ili niže. KPŠF nije prekoračio nijednu od ovih granica za investicije u jednom izdavaču dana 31. decembra 2024.

➤ Spisak 25 glavnih plasmana gde je KPŠF imao investicije dana 31. decembra 2024.

BR.	PLASMAN	VREDNOST INVESTICIJE (u milionima)
1.	TREZOR KOSOVA	€437.1
2.	MICROSOFT	€66.7
3.	APPLE	€57.9
4.	TREZOR ITALIJE	€56.5
6.	NLB BANK KOSOVO	€52.6
7.	NVIDIA	€50.1
8.	PCB BANK KOSOVO	€35.2
9.	TREZOR AUSTRIJA	€31.8
10.	AMAZON	€30.8
11.	BPCE	€30.2
12.	CREDIT MUTUEL	€28.2
13.	SOCIETE GENERALE	€26.7
14.	CREDIT AGRICOLE	€25.7
15.	META PLATFORMS	€24.6
16.	BPB BANK KOSOVO	€23.4
17.	BNP PARIBAS	€20.5
18.	RBKO BANK KOSOVO	€20.4
19.	VISA	€18.1
20.	BROADCOM	€17.5
21.	TESLA	€17.0
22.	INTESA SANPAOLO	€16.5
23.	ING GROEP	€15.3
24.	JOHNSON & JOHNSON	€14.0
25.	MASTERCARD	€13.9

Klasa Imovina

➤ Obveznice su činile 17.8%
ukupno investiranih sredstava.

Što se tiče valuta, od 22 fonda angažovanih na dan izveštavanja u Standardnom i Bilansiranom portfoliju: (a) 13 je bilo denominirano u evrima, u vrednosti od 2,109,342,632 evra, ili sa 65.8% svih imovina; (b) 9 je denominirano u dolarima, u vrednosti od 411,136,216 evra, ili 12.8% svih imovina (2023.: (a) 12 je denominirano u EUR, u iznosu od 1,217,778,938 EUR, što su predstavljali 50.2% ukupnih sredstava; i (b) 9 je denominirano u USD, u iznosu od 367,481,198 EUR, što su predstavljali 13.5% ukupnih sredstava.

➤ Raspodela sredstava po klasama dana 31. decembra 2024. - Standardni portfolio

KLASA IMOVINA	STRATEGIJA	VREDNOST INVESTICIJE
Pasivne akcije	Rast	€1,203,390,138
Tržište novca	Likvidnost	€335,392,765
Aktivne akcije	Rast	€238,561,116
Realne akcije	Stabilnost	€231,442,650
Višestruke imovine	Stabilnost	€224,347,147
Obveznice - Trezor Kosova	Stabilnost	€198,586,295
Oročeni depoziti	Stabilnost	€97,555,131
Obveznice	Stabilnost	€88,511,583
Realne imovine	Taktička	€26,705,842
GOTOVINA (KEŠ)	Likvidnost	€8,153,456
UKUPNO		€ 2,652,646,123

➤ Raspodela sredstava po klasama dana 31. decembra 2024. - Balansirani portfolio

KLASA IMOVINE	STRATEGIJA	VREDNOST INVESTICIJE
Pasivne akcije	Rast	€115,361,969
Obveznice - Trezor Kosova	Stabilnost	€109,820,080
Aktivne akcije	Rast	€51,930,328
Oročeni depoziti	Stabilnost	€45,414,724
Realne imovine	Taktička	€17,371,746
Tržište novca	Likvidnost	€16,773,834
Višestruka imovina	Stabilnost	€16,226,945
GOTOVINA (KEŠ)	Likvidnost	€3,629,098
UKUPNO		€376,528,725

➤ Raspodela imovine po klasama dana 31. decembra 2024. - Konzervativni portfolio

KLASA IMOVINE	STRATEGIJA	VREDNOST INVESTICIJE
Obveznice - Trezor Kosova	Stabilnost	€128,716,670
Tržište novca	Likvidnost	€15,670,719
Oročeni depoziti	Stabilnost	€9,100,236
Gotovina (Keš)	Likvidnost	€376,078
UKUPNO		€153,863,703

rizik

REJTING	KVALITET PLASMANA	INSTRUMENTI DUGA I GOTOVINA
--	INVESTICIJE NA KOSOVU	13.7%
--	IZVAN KOSOVA	0.2%
AAA	IZ PRVE RUKE	0.2%
AA	VISOKI	1.5%
A	GORNJI SREDNJI	0.9%
BBB	SREDNJI NISKI	1.3%
BB	NISKI	0.0%
B	SA UMERENIM RIZIKOM	0.0%
C I NIŽI	SA VISOKIM RIZIKOM	0.0%

Investicioni Učinak

➤ **Ukupni bruto povrat od investicije za 2024. godinu dostigao je €247.2 miliona.**

Ukupni bruto povrat za 2024. godinu dostigao je €247.2 miliona (2023.: €87.7 miliona). Od ove vrednosti, povrat od investicije u otvorene investicione fondove bio je €217.8 miliona, dodajući i €6.1 miliona od dividendi.

Dok, od ostale investicije u hartije od vrednosti Kosova i bankovne depozite dostignuto je i €19.8 miliona. Svemu tome je dodat i suficit vraćen za 2024. godinu (od neutrošene tarife za investicije i operacije) u vrednosti od 3.5 miliona.

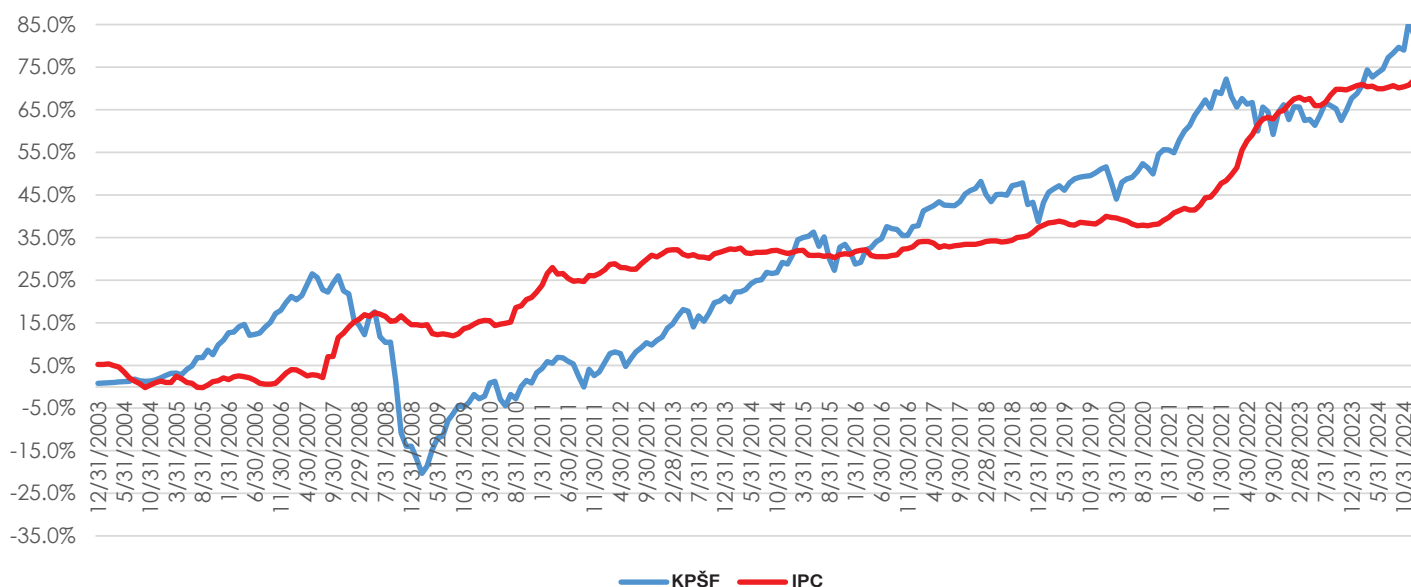
➤ Povrat od investicije plasmana u otvorenim investicionim fondovima

Fondi	raspodela na kraju godine	bruto povrat od investicija
Vanguard Global Stock Index Fund	€631,189,523	€48,683,208
Nordea 1 – Global Stable Equity Fund	€181,176,497	€18,407,327
Nordea 1 –Stable Return Fund X EUR	€240,574,092	€8,439,196
Amundi – Euro Liquidity Fund	€367,837,318	€26,113,123
SPDR® S&P Oil & Gas Exploration & Production ETF	€57,262,281	€1,960,971
Global X U.S. Infra-structure Development ETF	€79,761,835	€16,362,952
iShares U.S. Infrastructure ETF	€78,978,487	€14,809,221
Schroder ISF Global Sustainable Growth	--	€3,450,471
Invesco KBW Bank ETF	--	€2,781,829
Vanguard Value Index Fund ETF	€74,374,114	€12,851,226
iShares Edge MSCI Europe Value Factor UCITS ETF	€91,700,974	€9,893,407
Lyxor EURO STOXX Banks (DR) UCITS ETF	--	€4,156,826
SPDR MSCI Europe Energy UCITS ETF	€30,412,039	€ (1,293,841)
WisdomTree Industrial Metals ETF	--	€ (102,038)
WisdomTree Physical Gold - EUR Daily Hedged ETC	--	€1,243,739
SPDR S&P Euro Dividend Aristocrats UCITS ETF	€22,991,229	€1,069,981
WisdomTree WTI Crude Oil ETF	€26,705,842	€5,080,811
iShares MSCI Global Metals & Mining Producers ETF	--	€ (963,107)
EUR Eurozone Government Bond UCITS ETF	€27,303,649	€391,584
iShares Residential and Multisector Real Estate ETF	€47,754,892	€4,257,710
Pacer Benchmark Data & Infrastructure Real Estate ETF	€26,907,618	€2,069,966
Amundi MSCI Europe Quality Factor ETF	€38,934,838	€ (994,009)
Amundi MSCI Japan EUR Hedged ETF	€42,801,231	€4,879,454
SPDR Russell 2000 US Small Cap UCITS ETF	€30,685,425	€4,765,155
Schroder ISF Global Sustainable Growth (EUR)	€109,314,947	€2,580,831
Invesco S&P 500 EUR Hedged ETF	€298,400,453	€27,469,833
Global X Data Center & Digital Infrastructure ETF	€7,718,155	€(279,726)
iShares US Digital Infrastructure & Real Estate ETF	€7,693,409	€(304,765)
Ukupno	€2,520,478,848	€217,781,335
Prihodi od dividendi		€6,077,038
Ukupni prihodi od investicione fondove		€223,858,373

Učinak nasuprot Benchmark-a

Upravni odbor KPŠF-a odredio je Indeks potrošačkih cena (IPC) na Kosovu, objavljen od Agencije za statistiku Kosova, kao cilj (benčmark) da bi ga postigao i premašio od investicije penzijskih sredstava u Standardni portfolio. Upravni odbor veruje da je premašivanje ovog cilja ključno za održavanje svesti na očuvanju realne vrednosti penzijskih doprinosa na dugi rok.

Zadovoljavajući učinak KPŠF-a u Standardnom portfoliju za 2024. godinu (od +8.76%) i smanjenje ritma inflacije (od +1.08%) učinio je da cena jedinice Standardnog portfolija premaši Indeks potrošačkih cena (IPC) na Kosovu. Tako je cena jedinice KPŠF-a porasla na kvoti 82.33% od osnivanja, dok je IPC dostigao na 72.00%.

➤ POREĐENJE CENE AKCIJE KPŠF-A
STANDARDNOG PORTFELJA I
INDEKSA POTROŠAČKIH CENA NA
KOSOVU (31.12.2003. DO 31.12.2024.)

04

DOPRINOS I PENZIONISANJA

Početni doprinosioci

Doprinos

Kada i kako se mogu povlačiti penzijske štednje?

Penzionisanja i plaćanja

Početni Doprinosioci

↗ Godišnji prikupljeni
doprinosi porasli su za.

Početni doprinosioci

brojili su ukupno

38,040^{osoba} (2023: 40,120) od kojih je **14.9%**

svoj prvi doprinos plaćalo nakon starosti **+40**_{godina} (2023: 13.3%)

ovaj blagi porast od
prethodne godine.

Prosečna starost početnih doprinosioca

godine bila je

26.3^{godine} dok je **67.5%** njih imalo **25** godina

ili mlađi (2023: odnosno **26.0** godina i **65.8%**)

Žene čine

53.5 zaposlenih dok je **42.2%** samozaposlenih

(2023: odnosno **53.3%** i **36.6%**)

Doprinosi prikupljeni za zaposlene i samozaposlene ove godine dostigli su €315.8 miliona (2023.: €286.2 miliona).

Novi poslodavci ove godine bili su 6,761, smanjenje od -2.9% od prethodne godine (2023.: 6,965). Prethodne godine ovaj broj je porastao za 11.9%. Novim poslodavcima se smatraju biznisi, institucije i tako dalje, koji po prvi put doprinose svojim zaposlenima.

Sa druge strane, prosek aktivnih mesečnih doprinosioca tokom 2024. godine dostigao je na 347,486, ili +1.0% više nego u prethodnoj godini (2023.: 343,906).

Na kraju godine, prosečni bilans za sve račune penzijskih štednji doprinosioca značajno je povećan za 13.0% na €4,016 (2023.: €3,554). Ovo povećanje je došlo više iz pozitivnog povrata na investicije za godinu, a takođe i iz povećanja prosečnog doprinosa, što je pomognuto od povećanja minimalne plate u oktobru 2024.

➤ PRIKUPLJENI DOPRINOSI I POD UPRAVLJANJEM		
PERIOD	PRIKUPLJENI DOPRINOSI (u milionima)	NETO SREDSTVA POD UPRAVLJANJEM
2002-2020	€1,975.8	€1,988.0
2021	€2,189.2	€2,353.2
2022	€2,430.7	€2,411.2
2023	€2,716.9	€2,701.8
2024	€3,032.7	€3,181.3

➤ neto sredstva pod upravljanjem - sastav

2024

Doprinosi pod upravljanjem

PROFITI

2023

Doprinosi pod upravljanjem

PROFITI

Penzionisanja i Plaćanja

➤ **Realizovani profit od celokupne vrednosti povučene za penzije u 2024. godini bio je 24.0%.**

Tokom 2024. godine, KPŠF je isplaćivao penzije zbog dostizanja starosne dobi za penzionisanje (65 godina), zbog invaliditeta prema odluci nadležnog Ministarstva i zbog smrti učesnika gde su sredstva nasleđena od članova porodice.

Povlačenje sredstava od KPŠF prema zakonodavstvu na snazi izvršili su i strani državljani koji nisu bili obavezni uplaćivati penzijske štednje u KPŠF. Fondovi koji su isplaćeni za ove kategorije povlačenja štednji za 2024. godinu bili su u vrednosti od €69.7 miliona (2023.: €71.6 miliona).

Od povučenog iznosa, €52.9 miliona bio je deo doprinosa koji su plaćali sami doprinosioci, dok su €16.8 miliona bili profiti realizovani od investicije penzijskih sredstava. Tako, tokom godine, sredstva su povučena sa prosečnim povećanjem (prosečni realizovani profit) od 31.8% (2023.: 32.1%), dok je povlačenja bilo sa 7,905 računa (2023.: 7,684 računa). Tako, broj računa sa trajnim povlačenjem od osnivanja ide na 80,901.

Broj osoba koje su povukle sredstva u 2024. godini nakon što su dostigle dob penzionisanja bio je 6,044 ili 76.5% slučajeva (2023.: 5,876, ili 76.5%). Zbog invaliditeta bilo je 959 osoba, ili 12.1% slučajeva (2023.: 935 ili 12.2%). Za smrtne slučajeve bilo je 867, ili 11.0% (2023.: 854 ili 11.0%). Doprinosioci sa statusom nerezidentnog državljanina Kosova bili su 35 ili 0.4% slučajeva (2023.: 27 ili 0.4%).

Od osnivanja pa do kraja 2024., povučeno je ukupno €700.2 miliona. Od ovog iznosa, €556.7 miliona bili su doprinosi plaćeni od doprinosioce, a €143.5 miliona bili su profiti realizovani od investicija. Dakle, od osnivanja, sredstva učesnika su povučena sa prosečnim realizovanim profitom od 25.8%.

Kada i kako se mogu povlačiti penzijske štednje?

Učesnik dostiže starosnu dob penzionisanja od 65 godina

Učesnik koji se penzionise sa bilansom štednji ispod ili jednakim pragu od 3,000 EVRA dobija sve štednje u jednoj isplati. Sa druge strane, ako se učesnik penzionise sa bilansom iznad ovog praga, on/ona ima mogućnost da odmah uzme 20% bilansa, dok preostali deo mora se uzimati u fazama, kroz mesečne isplate programa faznog povlačenja, sve dok se štednje ne iscrpe. Mesečne isplate se određuju na 1% bilansa na računu prilikom otkupa jedinica od KPŠF, ili 200 EUR, koje god su veće.

Učesnik prima invalidsku penziju

Učesnik koji prima invalidsku penziju za određeni broj godina, kako se to odredi od odgovarajuće Ministarstvo, može da povuče štednje putem programa faznog povlačenja. Povlačenja su ograničena na 2,400 EUR za svaku godinu koju.

Učesnik nije, i nije bio, obavezan da doprinosi penzionom fondu

Strani državljanin koji nikada nije imao pod-državljanstvo Kosova i kojem nikada nije izdat od Ministarstva unutrašnjih poslova status stalnog boravka na Kosovu, može da povuče sve penzijske štednje pod uslovom da (a) osoba nije državljanin zemlje sa kojom Republika Kosovo ima drugačiji bilateralni sporazum i (b) Poreska administracija potvrdi da učesnik nije i nije nikada bio obavezan da doprinosi.

Učesnik umire pre dostizanja starosne dobi za penzionisanje

Legitimni naslednik bira da primi svoj deo štednji preminulog učesnika putem (a) jednokratne uplate ili (b) transfera na njegov/njen štedni račun u KPŠF. Prioritet naslednika je kao u nastavku: (1) supružnik/supruga, (2) deca i (3) ostali, kako se odluči od suda ili notara.

Pravila za povlačenje štednji, uključujući pragove, utvrđuju se od CBK-a u njenoj Uredbi o povlačenju penzijskih štednji. Pravila o povlačenju u fazama su uslovna do početka pružanja anuiteta na Kosovu.

Povlačenja

PERIOD	PLAĆENI DOPRINOSI (u milionima)	REALIZOVANI PROFIT (u milionima)	POVLAČENA SREDSTVA (u milionima)
2004-2019	€170.8	€32.7	€203.5
2020*	€188.6	€46.4	€235.0
2021*	€49.4	€16.1	€65.5
2022	€40.8	€14.1	€54.9
2023	€54.2	€17.4	€71.6
2024	€52.9	€16.8	€69.7
GJITHSEJ	€556.7	€143.5	€700.2

*Uključuju iznos prevremenih povlačenja od 10% štednji kao meru protiv Covid-19.

Povlačenje penzijskih štednji za strane državljane.

Povlačenje penzijskih štednji iz KPŠF-a (prema Zakonu br. 04/L-101 i dopunskom zakonu 05/L-116) mogu izvršiti svi strani državljani koji nisu bili i nisu obavezni plaćati penzijske štednje u KPŠF (isključujući državljane zemalja sa kojima Kosovo ima drugačiji bilateralni sporazum). U slučaju stranih državljana, povlačenje se vrši za celi akumulirani bilans i odmah.

05

DEMOGRAFIJA DOPRINOSIOCA

Doprinosioci
Geografska raspodela doprinosioca
Dob doprinosioca
Doprinosioci po vrsti preduzeća
Prosečan doprinos
Nivo doprinosa

Aktivni Doprinos

➤ **Ovo poglavlje rezimira glavne demografske podatke za doprinosioce KPŠF-a u 2024. godini i vrše poređenja sa prethodnim godinama.**

Treba imati u obzir da ovo poglavlje predstavlja rezultate analiza za sve 874,194 račune otvorene do 2024. godine. U ukupan broj računa uključuju se i 80,901 računa sa trajnim povlačenjem. Tokom 2024. godine otvoreno je 39,231 novih računa.

Broj aktivnih doprinosioca prikazuje se za svaki mesec u poslednjih pet godina (u tabeli na sledećoj stranici), kao i godišnji prosek za svaku godinu. Broj doprinosioca za svaki mesec predstavlja angažman doprinosioca za svaki mesec i nije kumulativan. Iz mesečnih podataka, primećuje se da kraj tromesečja uvek je sa većim brojem doprinosioca. To se dešava jer samozaposleni podnose izveštaje i plaćanja tromesečno, a ne svaki mesec (kao što to rade zaposleni).

Ove godine je u proseku bilo 347,486 aktivnih doprinosioca mesečno (2023.: 343,906). Tokom godine, 426,942 osoba dok u svojstvu samozaposlenih pojavljuju se 20,846. U ovim dvostruko prebrojanim ciframa, je 4,577 doprinosioca, koji se tokom godine pojavljuju i kao zaposleni i kao samozaposleni (2023. odnosno: 416,182, 21,626 i 4,571).

Ove godine, za osam meseci (januar-avgust), došlo je do povećanja aktivnih doprinosioca za svaki mesec u poređenju sa istim mesecima prethodne godine. Dok je za poslednja četiri meseca u godini (septembar-decembar) bilo pada.

Prosečni bilans aktivnih računa na kraju 2024. godine povećao se na €5,974 (2023.: €5,223), ili sa povećanjem od +14.4%. Povećanje prosečnog bilansa aktivnih računa ove godine je više posledica pozitivnog povrata na investicije, a manje od povećanja mesečnog doprinosa.

Sa druge strane, prosečan bilans povučen u slučaju penzionisanja bio je €7,905 (2023.: €9,296), dok je bilans onih doprinosioca koji su doprinosili od 2002. godine neprekidno sa prosečnom platom bio oko €13,000 (2023.: €11,200).

Nezadovoljavajuće stanje prosečnog bilansa penzijskih štednji uglavnom je došlo zbog nedovoljnog nivoa doprinosa za penzijske štednje (od 10%), koji je najniži u Evropi. Zajedno sa nivoom doprinosa, Kosovo je uticano i od relativno niske plate, posebno tokom perioda 2002-2015.

KPŠF naglašava i ponavlja ove činjenice, verujući da je deo njene društvene odgovornosti da utiče na to da svaki državljanin Kosova bi trebao da ima dovoljno uštedećine za svoju penziju, što će mu omogućiti bezbedniji život nakon penzionisanja, u finansijskom smislu.

Prema trenutnim pokazateljima, sa ovim trendom doprinosa, ne može se planirati da će većina današnjih zaposlenih moći imati dovoljnu penziju iz penzijskih štednji u KPŠF, te time riskiraju da i dalje budu teret za državu i/ili društvo.

BROJ AKTIVNIH DOPRINOSIOCA ZA SVAKI MESEC U POSLEDNJIH PET GODINA

	2024	2023	2022	2021	2020
JANUAR	337,840	328,834	315,905	291,571	278,915
FEBRUAR	339,894	330,471	317,639	296,573	281,309
MART	360,646	355,133	344,748	330,988	333,976
APRIL	345,894	337,361	328,814	303,679	321,387
MAJ	345,295	341,050	330,856	306,769	258,718
JUNI	368,113	364,610	353,434	328,749	304,820
JULI	350,118	346,098	332,154	312,725	287,817
AVGUST	345,964	344,534	331,105	311,886	289,344
SEPTEMBAR	363,107	363,584	351,045	332,912	313,612
OKTOBAR	339,603	340,433	330,169	324,599	298,224
NOVEMBAR	337,768	336,129	321,635	320,014	298,792
DECEMBAR	337,586	338,640	321,150	328,195	319,225
PROSEK	347,486	343,906	331,555	315,722	298,845

Geografska Raspodela

Budući da se veliki deo aktivnih doprinosioca (njih 18%) isplaćuje od Ministarstva javne uprave, čija je kancelarija registrovana u Prištini, te budući da nemamo nikakve druge informacije osim onih gde je poslodavac registrovan, nismo u mogućnosti da vršimo analize o tome gde su tačno doprinosioci radili tokom godine.

Ovo je razlog zašto KPŠF predstavlja analize samo na osnovu adresa doprinosioca u opštinama koje KPŠF ima u svojim registrima, i nije u mogućnosti da koristi druge podatke geografskog područja. Za 2024. godinu, bilo je 34 opština sa porastom, dok je u pet opština bilo smanjenja broja aktivnih doprinosioca.

Smanjenje broja doprinosioca ove godine bilo je u Đakovici, Dečanima, Partešu, Elez Hanu i Leposaviću.

Najistaknuta ove godine proizilazi da je stagnacija u porastu broja aktivnih doprinosioca u Prištini, gde je porast samo za +0.57% od prethodne godine. U svih 10 najvećih opština, isključujući Đakovicu, došlo je do porasta, ali sporijim tempom u poređenju na 2023. godinu.

TABELA DOPRINOSIOCA PO OPŠTINAMA

➤ PROMENA SA 2023

BR.	OPŠTINA	BR. DOPRIONOSIOCA		U BROJKAMA	U %
1.	PRIŠTINA	80,209	17.73%	593	0.74%
2.	PRIZREN	36,612	8.09%	577	1.60%
3.	UROŠEVAC	29,604	6.54%	814	2.83%
4.	PEĆ	25,009	5.53%	366	1.49%
5.	GNJILANE	24,612	5.44%	863	3.63%
6.	ĐAKOVICA	23,120	5.11%	-357	-1.52%
7.	PODUJEVO	22,155	4.90%	477	2.20%
8.	VUČITRN	18,968	4.19%	711	3.89%
9.	JUŽNA MITROVICA	18,839	4.16%	329	1.78%
10.	LIPLJAN	16,721	3.70%	643	4.00%
11.	GLOGOVAC	14,957	3.31%	95	0.64%
12.	KOSOVO POLJE	13,287	2.94%	495	3.87%
13.	SUVA REKA	12,255	2.71%	264	2.20%
14.	SKENDERAJ	11,958	2.64%	215	1.83%
15.	ORAHOVAC	9,755	2.16%	206	2.16%
16.	ISTOK	9,361	2.07%	211	2.31%
17.	MALIŠEVO	9,298	2.06%	151	1.65%
18.	VITINA	8,894	1.97%	190	2.18%
19.	KAČANIK	7,768	1.72%	465	6.37%
20.	KLINA	7,641	1.69%	201	2.70%
21.	KAMENICA	7,436	1.64%	186	2.57%
22.	OBILIĆ	7,222	1.60%	282	4.06%
23.	ŠTIMLJE	6,426	1.42%	186	2.98%
24.	DEČANI	6,322	1.40%	-53	-0.83%
25.	DRAGAŠ	4,751	1.05%	50	1.06%
26.	GRAČANICA	2,325	0.51%	142	6.50%
27.	ŠTRPCE	1,973	0.44%	87	4.61%
28.	PARTEŠ	1,571	0.35%	-35	-2.18%
29.	ELEZ HAN	1,280	0.28%	-26	-1.99%
30.	NOVO BRDO	922	0.20%	130	16.41%
31.	LEPOSAVIĆ	878	0.19%	-45	-4.88%
32.	MAMUŠA	871	0.19%	53	6.48%
33.	ZUBIN POTOK	804	0.18%	60	8.06%
34.	JUNIK	680	0.15%	30	4.62%
35.	SEVERNA MITROVICA	669	0.15%	178	36.25%
36.	ZVEČAN	612	0.14%	69	12.71%
37.	KLOKOT	431	0.10%	14	3.36%
38.	RANILUG	336	0.07%	13	4.02%
	OSTALI*	5,834	1.29%	1,152	24.60%

Dob Doprinosioca

Prosečna dob svih doprinosaoca u 2024. godini blago je porasla sa 41.4 godine na 41.7 godina koliko je bila na kraju prethodne godine. Dok, medijana svih doprinosaoca se nije promenila - ostala je 39 godina i za 2024. godinu.

Prosečna dob po polu doživela je blago pokretanje. Za muškarce je dostigla 43.5 godina (sa 43.4 godine), dok se medijana nije promenila, ostala je 41.0 godina. Kod žena, prosek je značajno porastao na 38.6 godina (sa 38.0 godina), dok je medijana porasla na 36.0 godina (2023.: 36.0 godina).

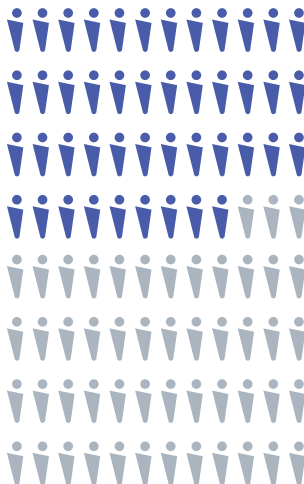
PROSEK MUŠKARCI:

43.4

PROSEK ŽENE:

38.6

PROSEK MUŠKARCI:

41.0

PROSEK ŽENE:

36.0

Što se tiče doprinosaoca po starosnim grupama, u starosnoj grupi 15-24 godine imali smo najveći porast doprinosaoca ove godine (sa 18.9% na 19.3%).

Sa druge strane, doprinosaoci u starosnim grupama 25-34 i 25-44 imali su smanjeni ili nepromenjeni procenat, odnosno.

Ove godine porast broja doprinosaoca bio je u starosnoj grupi 45-54 i 55-64 godina, dok je blagi pad bio kod doprinosaoca 65+ godina.

STAROSNA GRUPA	2024	2023
15-24	19.3%	18.9%
25-34	26.6%	27.3%
35-44	22.9%	22.9%
45-54	18.1%	17.9%
55-64	12.3%	12.1%
65+	0.8%	0.9%

Doprinosioci po Preduzećima

Vrsta preduzeća se utvrđuje prema njihovoj registraciji u Agenciji za registraciju biznisa na Kosovu ili u okviru Ministarstva javne uprave. Treba napomenuti da javna i društvena preduzeća (takva kao regionalne kompanije za vodosnabdevanje ili otpad, Pošta Kosova, gradske toplane itd.) većina njih su registrovana kao akcionarska društva.

Stoga su predstavljeni zajedno sa drugim javnim preduzećima, u okviru grupe akcionarskih društava. Takođe, broj doprinosioca po preduzećima ne odgovara broju aktivnih doprinosioca za godinu, jer se u ciframa po preduzećima doprinosilac pojavljuje više puta - ako je tokom godine doprinosio putem dva ili više vrsta preduzeća.

Za 2024. godinu, rezultira da je došlo do povećanja doprinosioca iz budžetskih organizacija, D.O.O., akcionarskih društava i NVO-a. Dok je došlo do smanjenja kod individualnih biznisa, partnerstva i drugih.

Pozitivno za ovu godinu je povećanje broja doprinosioca u D.O.O., za 12,707 slučajeva (5.4%) više nego prethodne godine. U budžetskim organizacijama bilo je 4,268 (4.8%) više doprinosioca. Akcionarska društva su dodala 1,108 doprinosioca (3.9%), dok su NVO dodale 50 (0.2%) više.

Sa druge strane, individualni biznisi su prijavili 4,906 (7.2%) manje doprinosioca, najveća promena u sektorima. Smanjenje doprinosioca bilo je i kod samozaposlenih, sa 774 (2.9%) i partnerstva sa 99 slučajeva - (3.0%) manje.

VRSTA PREDUZEĆA	2024	2023
Budžetska organizacija	94,063	89,795
D.O.O.	249,574	236,867
Individualni biznisi	62,814	67,720
Samozaposleni	25,423	26,197
Akcionarsko društvo	29,571	20,708
NVO	20,758	20,708
Partnerstvo	3,100	3,199
Ostalo	10,224	10,866

Prosečni Doprinos

U tabelama u nastavku prikazuju se podaci o prosečnom mesečnom doprinosu za poslednje tri godine do kraja 2024. Podaci su prikazani po vrsti doprinosa, po starosnoj grupi i polu doprinosioca.

Veoma pozitivna vest za ovu godinu je da je prosečni mesečni doprinos značajno porastao, za 12.0% za zaposlene i 13.8% za samozaposlene. Ali na ovo povećanje prosečnog mesečnog doprinosa moglo je uticati u nekoj meri i povećanje minimalne plate (na 350 evra mesečno od oktobra 2024).

Kod zaposlenih, porast u prosečnom mesečnom doprinosu bio je očigledan u svim starosnim grupama i kod oba pola. Najveći porast prosečnog doprinosa bio je kod zaposlenih u starosnoj grupi 65+ godina. Ali, istovremeno, ova starosna grupa je bila i jedina sa smanjenjem prosečnog doprinosa samozaposlenih; to je razumljivo kada se zna da je doprinos u ovom dobu dobrovoljan.

Kod zaposlenih, za starosne grupe 25-34 godine, 35-44 godine i 45-54 godine, povećanje doprinosa bilo je vrlo bliže, odnosno: +11.9%, 11.7% i 11.8% od prethodne godine. Dok je starosna grupa 15-24 godine imala porast za 10.6%, a starosna grupa 55-64 godine za 7.8%.

Kod doprinosa po polu, rezultuje da su zaposlene ove godine imale najveći porast prosečnog mesečnog doprinosa, od 18.3%, nasuprot 11.8% koliko je povećan prosečni doprinos zaposlenih. Ali opet, muškarci imaju znatno veće prosečne doprinose, od 58.9 evra, nasuprot žena koji su povećani na 33.2 evra. Ovo je pokazatelj koji ostavlja prostora za pretpostavku da žene na Kosovu mogu biti znatno manje plaćene od muškaraca.

PROSEČNI MESEČNI DOPRINOS	2024	2023
GODINA	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
2022	€53.07	€35.08
2023	€59.70	€36.08
2024	€66.88	€41.07

Prosečni mesečni doprinos po Starosnim Grupama

↩ PROSEČNI MESEČNI DOPRINOS PO STAROSNIM GRUPAMA

	2024		2023		2022	
DOBA	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
15-24	€46.27	€27.05	€41.82	€22.76	€35.50	€23.27
25-34	€66.76	€34.58	€59.66	€29.17	€50.75	€26.78
35-44	€75.09	€40.82	€67.20	€36.42	€60.08	€35.37
45-54	€74.79	€43.45	€66.87	€38.39	€60.10	€37.41
55-64	€73.89	€44.95	€68.51	€40.97	€61.14	€40.04
65+	€82.18	€46.93	€68.12	€51.48	€70.56	€44.08

↩ PROSEČNI MESEČNI DOPRINOS PO POLU

	ŽENE		MUŠKARCI	
GODINA	ZAPOSLENA	SAMOZAPOSLENA	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
2022	€46.87	€28.20	€57.17	€36.84
2023	€52.73	€28.10	€64.55	€38.23
2024	€58.95	€33.25	€72.44	€43.27

Nivo Doprinosa

Visina minimalnog mesečnog doprinosa za zaposlenog sa punim radnim vremenom nastavlja da bude koliko 10% minimalne plate.

Do septembra 2024., to je podrazumelo minimalni mesečni doprinos od €13 za osobe do 35 godina i €17 za osobe starije od 35 godina. Za samozaposlene, ove cifre su bile €39 i €51 odnosno, jer se oni isplaćuju na tromesečnim osnovama.

Ali, stupanjem na snagu minimalne mesečne plate od €350 u oktobru 2024., bez obzira doba, minimalni doprinos treba da bude €35 mesečno za zaposlene, ili €105 po tromesečju za samozaposlene.

Prema podacima iz poslednjeg tromesečja, kada je minimalna plata porasla na €350 mesečno, rezultuje da su zaposleni u velikoj meri (od 80.3%) doprinosili više od minimalne plate, 12.5% doprinosilo je isto kao minimalna plata, dok je 7.2% manje od minimalne plate.

Sasvim drugačija je bila situacija kod samozaposlenih, gde je veći deo njih plaćalo doprinose samo koliko zahtevani minimum (73.8%), manje od četvrtine plaćalo je više od minimuma (23.9%), dok je 2.3% plaćalo doprinose ispod zakonskog minimuma.

🔍 NIVO UPLATE DOPRINOSA ZAPOSLENIKA

PLAĆANJE			
ISPOD MINIMUMA		KOLIKO MINIMUM	IZNAD MINIMUMA
Nivo plaćanja	7.2%	12.5%	80.3%

🔍 NIVO UPLATE DOPRINOSA SAMOZAPOSLENIH

PLAĆANJE			
ISPOD MINIMUMA		KOLIKO MINIMUM	IZNAD MINIMUMA
Nivo plaćanja	2.3%	73.8%	23.9%

06

ZAKONODAVSTVO

Pravni okvir
Predlozi za izmene zakona

Pravni okvir i **Izmene**

Organizacija, funkcionisanje i donošenje odluka KPŠF-a zasnovana je na Zakonu br. 04/L-101, zajedno sa izmenama i dopunama: Zakonom br. 04/L-115, Zakonom br. 04/L-168 i Zakonom br. 05/L-116, i upravlja se od strane Upravnog Odbora.

Pravna organizacija KPŠF je dalje precizirana u zakonodavstvu sekundarno: putem penzijskih propisa CBK, i uputstva i objašnjenja PAK-a o načinu prijava, doprinos, ispravak i oporezivanje doprinosa penzionera.

Na sledećoj stranici predstavili smo naše predloge zakonskih dopuna/izmena o najvažnijim aktuelnim pitanjima iz oblasti obavezne penzijske štednje.

Predlozi za zakonske Dopune/izmene

1. OGRANIČENJA ZA INVESTICIJE U HARTIJAMA OD VREDNOSTI VLADE KOSOVA

Trenutno zakonsko ograničenje da se do 30% sredstava može investirati u obveznice Vlade Republike Kosova može se povećati na 50%, kako bi se omogućilo više investicija u ovaj instrument. Takođe može se revidirati i drugo regulatorno ograničenje koje utvrđuje da KPŠF može pružiti maksimalno koliko 50% iznosa jedne aukcije obveznica izdatih od Vlade Republike Kosova.

2. GODIŠNJI IZVEŠTAJI RAČUNA

Zakonodavstvo zahteva da se učesnicima dostavi godišnji izveštaj pismeno. Dok su dostave putem e-maila dostavljane, one poštom, i zbog nedostatka tačnih adresa, ne dostižu (ne retko) odgovarajućeg lica. Zahvaljujući i portalu eTrusti, i pristupu njemu putem eKosova, treba se ukloniti ili izmeniti ovaj zakonski zahtev, pošto je pristup u izveštaj moguć u svako vreme.

3. ULAGANJA U PRIVATNA TRŽIŠTA

Potrebno je da se KPŠF, kao i mnogim penzionim fondovima u razvijenom svetu, dozvolida investira preko menadžera imovina u alternativnim investicijama takva kao "Fondovi privatne tržište" (privatni fondovi akcija). Alternativne investicije pokrivaju različite klase sredstava, kao što su privatni kapital, infrastruktura ili nepokretna imovina. To bi poslužilo diversifikaciji, gde bi se alokacija ograničila između 5% do 10% sredstava.

4. USKLAĐIVANJE PLAĆANJA PENZIONIH ŠTEDNJI I OČEKIVANOM ŽIVOTNOM VEKU

Zato što trenutno zakonodavstvo ne dozvoljava da anuitet iz drugog stuba bude manji od minimalne rate penzije iz prvog stuba, mesečni iznos koji se isplaćuje od KPŠF-a se vrlo brzo troši. Takođe, budući da bi drugi stub trebao da finansira glavni deo penzije, uštedeni iznos treba se vezati sa očekivanim životnim vekom. Zato što KPŠF još nije dostigao potpuno dospeće (40 godina), trebao bi se povezati sa beneficijama iz prvog stuba, kako bismo imali jedinstvenu penziju. N.pr.: Da se proporcionalno rasporedi uštedeni iznos sa godinama očekivanog životnog veka, tom bilansu dodati osnovna penzija, i korisnik da ima istu penzijsku vrednost tokom njegovog čitavog životnog veka. U početku bi se to u potpunosti finansiralo iz individualnih štednji u KPŠF, dok bi kasnije (kada se ta sredstva potroše), ovo finansiranje prešlo u budžet države. Deo koji bi se uštedeo na početku, služio bi da se finansira ovakom kombinovana penzija do kraja života pensionera. Dakle, time bi se zaokružio i cilj penzione šeme, gde bi svaki pensioner uzimao penziju za njegov čitav životni vek, u zavisnosti od svog doprinosa. Dok sada uzimaju 20% uštedećine kao neposredno plaćanje i najmanje 200€ mesečno kao i osnovnu penziju, ovaj bilans se iscrpljuje samo za prvih 4-5 godina. Zatim vrednost mesečne penzije drastično opada, oslanjajući se samo na osnovnu penziju.

5. POVLAČENJE PENZIJSKIH ŠTEDNJI ZA SLUČAJEVE NESPOSOBNOSTI ZA RAD

Ova zakonska mogućnost treba se modifikovati budući da se trenutno povlačenje sredstava omogućuje i za osobe koje su ili ponovno osposobljeni ili i rade. Trebalo bi da postoji jasnija definicija početka i kraja ovog prava.

6. NEAKTIVNI RAČUNI

Treba predvideti zakonom, šta treba raditi sa štednim računima nakon što su oni već duže vreme prestali doprinositi (npr. kada doprinosilac dostiže preko 100 godina, i još nije povukao sredstva sam a ni neki naslednik).

PRIPREMILA

JEDINICA ZA ODNOS SA JAVNOŠĆU

PREGLEDAO

MENADŽMENT KPŠF-A
UNUTRAŠNJI REVIZOR

ODOBRIO JE OBJAVLJIVANJE

UPRAVNI ODBOR KPŠF-a

ADRESA

Ul. "Agim Ramadani" #182-184
10000 Priština, Kosovo

E-MAIL I VEB

info@trusti.org
www.trusti.org

Fondi i Kursimeve
Pensionale i Kosovës

Fondi i Kursimeve
Pensionale i Kosovës

Trusti
info@trusti.org
www.trusti.org